

ELŐFIZETES

HELYEK:

Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEK:

Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hónap ..... 2 korona.

HIRDETÉSEK:

4-husárú betű sor egyzet 20 fillér.  
Minden hirdetésért 10 fillér.

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és szomszédai egyesület  
vasárnap palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 95.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. Részvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:  
Stauber József.

Péntek, december 31.

## Növekedőben a harcok hevessége Keletgaliciában. (Elsülyesztett francia tengeralttjáró)

Budapest, december 30. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

### Orosz hadszíntér:

Keletgaliciában a harcok terjedelme és hevessége növekedőben van. Az ellenség tegnap nemcsak a besszarábiai harcvonalat, hanem a Strypa alsó és középső folyásától keletre lévő állásaink ellen is intézte támadásait. Előnyomulása többnyire már ütegeink tüzeiben megállt. Ahol nem így történt, ott az orosz rohamoszlopok gyalogsági és gépfegyvertüzeinkben omlottak össze. Az ellenség annak a helynek legészakibb részén, ahol tegnap támadott, a burkanowi hídfő előtt hatvanháromezer halottat és súlyos sebesültet hagyott hátra. Itt három zászlós és nyolcszázhatvan főnyi legénység adta meg magát. Keletgaliciában a tegnap beszállított foglyok összes száma meghaladja az ezerkétszázat. A Strypa és a Putilowka mellett helyenként tüzéségi harcokra került a sor. A Kormin patakánál és a Styr mellett osztrák-magyar és német csapatok az oroszok előretörését visszaverték.

### Olasz hadszíntér:

A tirol-i arcvonalon az ellenség támadási kísérleteit Torbolennél és a Monte Carbonille ellen tüzelésünk megállította. A Tonale szorosától északra levő lejtőnél megkísérelték az olaszok, hogy a geníi lobogóval visszaélve, megépítsék drótkadályaikat, mire tüzelésünk rájuk. A Doberdo-fensíkon élénk aknavető-harcok voltak, amelyek az éjszakába is benyúltak.

### Délkeleti hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

### Események a tengeren.

Folyó hó 29-én reggel egy öt torpedórombolóból és a Helgoland cirkálóból álló flottillánk a Mosge francia tengeralttjárót megsemmisítette. Két tisztet és tizenöt főnyi legénységet elkegott, azután a durazzói kikötőben egy gőzöst és egy vitorlást ágyutűzzel elsülyesztett és több szárazföldi üteget elhallgattatott. Ekközben két torpedóromboló aknába ütközött, aminek következtében az egyik, „Lyka” elsülyedt, a „Triglaw” pedig súlyosan megsérült. A tiszteket és a legénység legnagyobb részét megmentették. A Triglawot elvontatták, azonban néhány óra múlva el kellett sülyeszteni, minthogy több tulajdonos erejű ellenséges cirkáló és torpedóromboló az egész flottilla visszavonulását utálta. Flottillánk visszatért a bázisul szolgáló kikötőbe. Az ellenséges hajók között csak „Bristol” és „Fairmonth” típusú cirkálókat és „Monclier” típusú francia torpedórombolókat lehetett világosan felismerni. Flottaparancsnokság.

## Elénk tüzerharc

### a nyugati fronton.

Berlin, december 30. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

#### Nyugati hadszíntér:

Az angolok kísérletei, hogy Lille-től északnyugatra megtelepedésükben benyomuljanak állásainkba a december 29-ére virradó éjjel, megállt.

Csapatunk kisebb északi vállalkozása Albert-től délkeletre sikerrel járt és néhány tüzet angol elfogatásával végződött. A Hartmannsweilerkopon tegnap visszafoglaltuk a francia kézen maradt árokrészeket. Egyébként az arcvonal több pontján kedvező megfigyelési viszonyok mellett időnként élénk tüzerharcok folytak. A repülők tevékenysége is mindkét oldalról igen élénk volt. Egy el-

lenséges repülőraj megtámadta Werwique és Menin helységeket és az ottani vasúti épületeket. Katonai kár nem esett, azonban hét lakos megsebesült és egy gyermek meghalt. Cambrey-től északnyugatra légi harcban lelőttünk egy angol repülőgépet.

#### Keleti hadszíntér:

Schlock-tól délre, valamint Linsingen tábornok hadseregcsoportjának több pontján orosz vadászkülönítmények előretörését visszavertük. Bothmer gróf tábornok hadseregének osztrák-magyar csapatai jelentékeny orosz erőknél a burkanowi hídfő ellen (a Strypa mellett) intézett támadásait visszaverték. Az ellenség súlyos veres veszteségein kívül mintegy 900 foglyot veszített.

#### Balkán hadszíntér:

Helyzet változatlan. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

## Tüzerharc

### a Dardanelláknál.

Konstantinápoly. A főhadiszállás jelenti:

Irak-tront: Kut-el-Amaránál a csata hosszabb megszakításokkal tovább tart. Seik Aid bevételénél az angoloktól 450 kanna petróleumot zsákmányoltunk.

Dardanella-tront: December 27-ről 28-ra hajló éjjel, valamint december 28-án ellentűzelésünk egy ellenséges cirkáló és egy ellenséges torpedócsónak tüzelését elhallgattatta, mely hatástalanul tüzelt Anaforta és Ari-Burnu irányában és őket távozásra kényszerítette.

Szedil-Bahr mellett december 27-ről 28-ra virradó éjjel és december 28-án heves bomba- és torpedótűzelés jobboldal szárnyunk ellen. A centrumban tüzéségi tüzelés. Délután két cirkáló lövöldözött egy ideig jobboldal szárnyunkat különböző irányban. Tűzéségünk ellentűzelésre beszüntetett tüzelésüket és eltávoztak. Az egyik cirkáló egy lövedék eitalálta. Délután tüzéségünk tüzelése következtében egy kétfedelűt leszállásra kényszerítettünk, amely Jeni Ser és Kurn-Kalehn keresztül repült. Teki-Burnu magasságában a tengerbe zuhant és Imbros irányában vitték. Anatóliai part ütegeink eredménytelően lövöldöztek a kikötőhelyeket Teke-Burnunál, Szedil-Bahrnál és környékén. December 27-én egyik hydroplánunk felderítő

repülést tett Lemnos és Mavro felett. Eredményel dobott le bombákat a mavroi kikötő raktáira és tüzet okozott. A többi fronton nincs ujság.

**Kaukázus-front:** Járőrök csatározásán kívül nincs jelenteni való.

## Kevés a cukorrépa —

(Szakember a cukorhiány okáról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 30.

Martens Cézár a mezőhegyesi cukorgyár és finomító igazgatója a következő igen érdekes és a cukorhiányról panaszkodó közönséget tájékoztató levelet intézte az Aradi Közlönyhöz:

Tekintetes Szerkesztő ur! Engedje meg, hogy b. lapjának a f. hó 23-iki számában „Csak a falunak ad a Hitelbank cukrot” különös címmel megjelent közleményére, mint szintén érdekelte és a viszonyokat eléggé ismerő fél néhány sorban reflektáljak és a cikknek nevezetesen a cukorellátásra vonatkozó, nyilván téves forrásból merített kitételeit kellő értékükre igyekezzem leszállítani.

Hogy a falusi lakosság magatartásáról mikép vélekedik a cikkíró ur, azt egyáltalában nem akarom firtatni, sőt ebbeli felfogását bizonyos tekintetben szívesen osztom is. Az ellen azonban határozottan állást foglaltok, mintha egyes falusi házak épen a Hitelbank támogatása révén jutottak volna abba a kedvező helyzetbe, hogy cukorszükségeiket néhány évre előre tudták fedezni!

Egész biztonsággal állithatom, hogy a Hitelbank, amely ugyan nem szorul az én védelmemre, a cukorrendeléseket semmiéle felsőbb a'asításra nem jegyzi elő, senkit mások rovására előnyben nem részesít, hanem egyszerűen olyan sorrendben közli a gyárakkal a rendelkezéseket, amilyen sorrendben a felek a cukor árát nála befizetik. Ezt a rendet fariák be azután a gyárak a leszállításnál is és ha az egyes vevők mindennek dacára sem jutnak cukorhoz, — azt belátom — igen sajnálatos állapot, amely azonban sem a gyárak, sem pedig a Hitelbank rovására nem írható. Ellenben tény az, hogy az érezhető cukorhiány legfőbb oka igenis a répa és munkáshiány, nemkülönben a vasúti forgalmi viszonyokra vezendő vissza.

Kár tehát ezeknek a tendenciózus bemon-dásoknak felülre olvképen beállítani a dolgot, mintha az egész cukorműzésnek kizárólag a Hitelbank volna a kuforrása. Ellenkezőleg épen annak a körülménynek, hogy a legtöbb gyár a Hitelbank észsze előtt törömből egy-sége eladási központtá, köszönhetjük azt a kedvező helyzetet — ami sehol máshutt nincs, — hogy hazánkban legalább a cukrot kapja a közönség rendszeresen szabályozott árban. és azután legyünk őszinték: a cukrot igazán azért gyártjuk, hogy eladjuk és nem, hogy takarékoskodjunk vele!

Nem szándékozom a cikkíró urral polémia-ba becsúszni; azonban még sem hagyhatom szó nélkül azt a valóban mosolyra késztető megjegyzést, hogy — horribile dictu — még a nagykereskedők sem jutnak cukorhoz, holott pedig a gyárosok évtizedek óta épen nekik kö-zönhetik béróságukat és millióikat! Hiszen előzőre nézve nekünk megjárja ez is, csak hogy arról meg méltóztatott feledkezni, hogy egy cukorgyár felépítéséhez és berendezéséhez már a priori legalább is olyan tíz millióra van szük-ség, a melyekhez az illető gyáros a nagy-kereskedők révén még nem igen juthatott.

Minthogy végül azt látom, hogy maga a cikkíró ur sincs a cukorvártással kapcsolatos állalásos helyzetről kellőképen tájékoztatva, azt hiszem, hogy a közönségnek is szolgálatot tesznek, ha jelen soraimhoz ebben az irányban néhány felvilágosító szót fűzök.

A délmagyarországi cukorgyárak, a melyekhez a vezetésem alatt álló mezőhegyesi gyár is tartozik, a háborús állapotok eltekintve, még ezidén a mostoha időjárás okozta olyan

nehézséggel is kénytelenek megküzdni, a melyről csak a paasszokat ismerő köröknek bizonyára halvány sejtelmük sincs. Ezt a nehézséget pedig a gyártás legfőbb faktora, maga a nyersanyagul szolgáló cukorrépa okozza. Nem is foglalkozva ezzel a körülménnyel, hogy a feldolgozásra kerülő nyersanyag mennyi-sége a rossz idő miatt kiszédetlenül vagy be-szállítatlanul maradt répa folytán jelentékeny módon csökkent; a beszállított repák minősége oly gyarló volt egyes területeken, hogy ezidén, amikor a fogyasztási igények emelkedtek, nekünk átlag 8.33 fokos repából kell a cukrot előállítanunk.

És mi e súlyos viszonyok közepette is igyekezzünk feladatunk magaslatán állni, állan-dóan foglalkoztatunk 800 hadifoglyot és vásárolunk más gyáraktól nyerscukrot, csak hogy a lakosságot ezzel a fontos és nagy táperezű cik-kelelláthassuk. Pedig épen a cukor az egye-düli élelmiszer, mely minden más fogyasztási cikk mellett a hatóságok részéről határozottan mostoha elbánásban részesült. Oly minimálisan lévén ugyanis a cukor ára megállapítva, hogy abból a gyárak alig képesek az előállításai és finomítási költségeket fedezni!

Ha meg a helyzetten némileg, legalább a a jövőre nézve, a répa termelés fokozásával enyhíteni igyekezzünk, a gazdaságosságnál az-al a maradv., — de belátom sok tekintetben jogosult — állásponttal találkozzunk: hogy 38—39 koronás buzáarak mellett nem érdemes nekik cukorrépát termelni!

Végtelességig sajnálom, hogy több napi tá-vollétem miatt a hivatkozott cikkre, csak most kapván azt kézhez, már előbb nem reflektál-hattam, noha igénytelen nézetem szerint ilyen közérdekű ügyben a felvilágosító válasz soha-sem érkezhetik későn.

## Tejet árusít a város a gyermekeknek és betegeknek.

(Érdekes interpellációk a közélelmezési bizottságban. — Zsir, tojás és szappan beszerzés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 30.

Igen érdekes dologokról beszéltek ma a közélelmezési bizottság ülésén. Tagadhatatlan, hogy rendkívül izgató probléma a közélelme-zés, mert az állapotok országsszerte olyanok, hogy az ember állandóan dühös. Dühös, ha nincs élelmiszer, de még dühösebb, ha van, mert akkor meg az ára hozza ki a sodrából. Aradon ezenfelül még egyéb aggredenciákról is gondoskodnak. Ma például a bizottság ülésén, amelyen Angel István dr. főjegyző elnö-költ, Bing Hugó azt kérdezte meg: vajon mi-kép történhetett az, hogy a közélelmezési bi-zottság három waggon babot rendelt és ed-dig már hat waggonnal szállítottak? Sőt három waggon már romlik is, már sokkal ke-vesebbet ér ma, mint amennyiért vásárolták. Ilyen apró kellemetlenségek teszik változatossá az aradi hatósági közélelmezési ügymenetet, a mely ugy hisszük, még tartogat egynéhány meg-lepetést.

Nem utolsó mulatság az sem, hogy a vá-ros, amely az Aradi nagykereskedőkkel együtt több mint kétszáz zer koronát küldött el egy bécsi banknak, hogy Sveiből, Buxon át olcsó rizst és zsirt importáljon, se a pénzt nem kapja vissza, sem árut nem kap. A sveiei kormány egyszerűen nem engedi meg a kivitelt és a város természetesen előre fizetett, mielőtt kivi-teli engedélyt szerzett volna. A helyettes pol-gármester, aki Budapesten érdeklődött a két-százhuszzer korona sorsa iránt, azt táviratozta baba, hogy a Buxban beraktározott 18 waggon rizst és 2 waggon zsirt Bácsban el kell adni. Bácsban, azaz a bécsi bank után, amely eset-leg olcsón megveszi és arágán eladja utólagos-

san a városnak. Ez is a fényes üzletek közé tartozik.

Még ezzel nem merült ki a mai mulatság sora. A Hitelbank levelét mutatta be az elnök a közélelmezési bizottságnak. Ez a levél Mú-lek Lajos dr.-t annyira kihozta sodrából, hogy hajlandó lett volna nyomban bűnvádi feljelen-tést tenni a bank ellen. A legerélyesebb han-gon követelte, hogy a bizottság, amely üldözi azt a szegény embert, aki egy fillérrel drágáb-ban adja el a tojást, bélyegezze meg a nagy bank eljárását is, aki a város pénzét elfogadja, a rendelést tudomásul veszi, a pénzt kamat-mentesen felhasználja és cukrot csak akkor küld, amikor az drágább lesz. Ha a bank le-vele nem apokrif és csakugyan 50 fillérrel töb-bet számít fel, akkor ez a legkicsinyesebb el-járás, amely felett megbotránkozásának ad ki-fejezést.

Az elnök az idevonatkozó miniszteri ren-deletből azt bizonyítja, hogy nincs joga a bank-nak drágábban számítani a cukrot, de addig kéri a kritikát és az esetleges eljárást függő-ben tartani, amíg a számla megérkezik. A bi-zottság Múlek szavainak helyeselt, de Angel dr. javaslatát fogadta el.

Minután így a közélelmezés épületes látvá-nyosságából egyelőre elég volt, a bizottság az elnök érdekes bejelentéseit hallgatta meg.

Legfontosabb ezek közt az, hogy sikerült Angel dr.-nak január elsejétől kezdve naponta 300—700 liter teljes, hamisítatlan tejet bizto-sítani a betegek, gyermekek és az azok részére. A tanács ma jóváhagyta azt a szerződést, a melyet a főjegyző Lázár Lászlóval, a lapus-nyaki uradalom tulajdonosával kötött. A város e szerint minden nap kap több száz liter tejet az aradi vasúti állomásra szállítva, május, ju-nius, július és augusztus hónapokban 36 fil-lérért, a többi hónapokban 40 fillérért. A vá-ros 42, illetve 38 fillérért árusítja a tejet a Széchenyi-utcai élelmiszerüzletben, még pe-dig január 5-ikéig mindenki vásárolhat, ezen-tul csak betegek, gyerekek és azok részére árusítják rendőri igazolvány alapján.

Bejelentette továbbá a főjegyző, hogy Per-iámonon sikerült sertésszirt és tojás bevásárlásra megcsoveznie egy odaváló megbízottal, aki a tojást 14 fillérért, a zsirt 6 korona 20 fillér-ért szállítja. A város csak nyolc napra vállalt átvételi kötelezettséget, mert az árhullámzást kiakaria használni. Szappant is vásárolt a fő-jegyző, még pedig száraz, jó minőségűt, amely-nek kilóját 3 korona, 20 fillérért árusítják. A bizottság köszönettel vette tudomásul a bejelen-téseket.

Minthogy a pékek apró süteményt nem készíthetnek a fehér lisztből, 10 dekás cipókat sütnék és nyolc fillérért árusítják. A rendőr-ség ezt kifogásolta, mert a fehér kenyér kilója 58 fillér és a cipó legfeliebb 6 fillérbe kerül-hetne. A bizottság úgy döntött, hogy a 8 fil-lér nem magas ár, mert a tészta elaprózása sok munkába kerül.

A marhahús árának leszállítása is szóba került. Varjassy Lajos polgármester ugyanis arról értesült Zimmermann Károly kórházigaz-gatótól, hogy a kórház saját rezsijébe vár marhát és kilója 2 korona 60 fillérbe kerül. A polgármester szerette volna, ha a bizottság a husarak leszállításának kérdésével foglalko-zott volna, azonban ugy határozta, hogy meg-váriák a kórház próbavágásának eredményét.

Végül Nvári Vilmos kérdezte meg az el-nöktől, hogy a rendőrség miért akarja eltit-tani a nagy aleku szódás üvegek használatát, mikor a közönség ehhez évtizedek óta hozzászor-kott. A rendőrségtől kér az elnök felvilágosítást.

# Nem számíthat az entente a görög hadseregre

(A görögök nem vesznek részt a szaloniki-i harcokban. — Nincs jóakarát az entente iránt. — Konstantin király nyilatkozata.)

— Távirati tudósítás. —

Athén-Budapest, december 30.

Athén. Az entente-ot hivatalosan értesítették, hogy semmi esetre sem számíthat a görög hadsereg támogatására Szaloniki megtámadására esetén. A görög kormány igyekszik semlegességét lehetőleg megtartani.

Konstantin király nyilatkozik a helyzetről

Róma. Konstantin görög király a római Tribuna számára nagy-érdeklődéssel nyilatkozatot tett, amely a következő:

— Mélyen szánom Szerbiát. En a szerbeket idejében a többször intettem, tanácsaimat azonban nem fogadták meg s így engem nem hibáztathatnak. Legfőbb gondom most Görögország existenciáját és jövőjét biztosítani. Az egész világ bizott eddig szavaim őszinteségében s szavamat mindig becsületesen meg is tartottam, miért kétkednék tehát szentül bennem?

— Az entente-tal szemben jóakaratu semlegességnél többet nem tehetek anélkül, hogy Görögország állami és nemzeti érdekeit ne veszélyeztetném.

Kétség a jóindulat az entente-tal szemben.

Athén. A Gunarisz és Rhallisz közti ellentétek megbénítják a kormány működését és késleltetik a vég-

leges elhatározást. Dusmanisz vezérkari főnök magatartása bizonyossá teszi, hogy Görögország nagyon kevés jóindulattal van az entente iránt.

Görögország semleges marad a szaloniki-i harcokban.

Berlin. A Wolff-ügynökség athéni küldött tudósítója jelenti: Ugy értesülök, hogy Görögország a küszöbön álló harcokban, a melyeket az európai hatalmi csoportok Szalonikinnál vívni fognak, semleges fog maradni.

A görög-bolgár semleges zóna.

Szaloniki. A görög és bolgár megbízottak befejezték a semleges zóna megállapítását. A minnek megtörténte után úgy a görög, mint a bolgár csapatok egy kilométernyire visszavonultak a határtól.

A görög partok blokádjá

Bukarest. A „Drapetes” jelenti Athénből: A négyes szövetség hajóegységeinek nagyobb részét a Dardanellákban a görög partokra vezényelték. A horvát és szlovén hajói már meg is érkeztek. A görög kikötők előtt naponta más angol és francia hadihajók is találkoznak. A négyes szövetség flottája ábrán figyel a görög kikötőket, melyeknek blokádját egyre szorítják.

Csapat szállítások Szalonikiba.

Milano. A „Corriere della Sera” jelentése szerint napenként hentezer katonák érkeznek Szalonikiba.

magával az utasokkal nem törődött s ezért nagy az áldozatok száma. A tengeralattjáró parancsnoka azután megtorpedózta a hajót, úgy, hogy lassan süllyedjen el, hogy az utasokat megmenethessék. A hajó egy óra husz percek süllyedt el. Közben feltűnt, hogy a hajó parancsnoka, aki a hajóhidon volt, megtámadástól félve, onnan lemenekült.

Kitűnik, hogy a tengeralattjáró a szokottnál több időt adott a mentésre. A legénység külfelhasználhatóságát vizsgálta, s a pánik okozta az áldozatok nagy számát. A menekülés közben ért lövések, a csónakok hibásan lőrént leboosítása és felborulása okozta károkat nem vonható a monarchia teletárságra. Vállaljuk a kártérítést azokért a károkat, amelyek nem ennek következtében és ki nem deríthető okozatokból származtak. Az Ancona-ügy ezzel tisztázva van. Feltartjuk a jogot, hogy a tengeralattjáró háborúval összefüggő kármegfizetéseket későbbi időpontban tárgyaljuk meg.

## Harctéren levő katonáknak

A legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazulról érkező hír-lap. Az „ARADI KOZLONY”-t a táborban minden aradi katona olvassa.

## Szilveszteri gondok.

(Az utalványrendszer.)

Arad, december 29

Megvallom őszintén, szilveszteri gondok nyomják már napok óta vállamat. Mert atba már félig-meddig beleengedtem, hogy a fa a gyémántnál is drágább, tehát nincs, amint hogy nincs tej s nincs hús és nincs zsír. Szép jasszan, sorjában mondom is minderről az ember s vajahogy nagy van most vele, mint a szakály lóra: a góbé agyafurkító volt s spórolni akart. Elhatároztam, hogy leszoktatja lovát az evésről s mindannyan egy perccel korábban zabot adott neki. A ló nem s panaszkodott egy szóval sem, csak hogy ép mire megszokta volna, hogy na kapjon semmi aprát, akkorára mult ki az érzékvilágából. Megszokta az ember is lassanként, hogy nélkülözze azt, moroghat, de már hogy Szilveszter éjjelén ne fúrjon ki egy kicsit a hámból, azt már elképzelni is nehéz.

De mi a liszt, a bab, a borsó, a kenyér, a te-hiánya a — pénzhiányhoz képest? S ép az az, ami a Szilveszter-éj önmagában vége egészen egyszerű ügyét problémává emeli.

Vajahogy csak lesz, mert sehogy sehasem volt — mondja azonban az ember s azzal nyugodt szívvel beállít a kávéházba. Ember ember háta, hülyék pompás toalettképek (hol a szűret-hiány, amikor nyolc méter az éj?) s ha nincs is bab, de babcsomói beállásnak azok vannak.

Először vacsorázni. „Pincér!” — szólók azotiden, „pincér!” — ismétlem meg csendesen „pincér!” — mondom emelkedett hangon, „pi-i-incéer!” — tört ki belőlem az elkeseredés, de mindhiába! Hja, bab, tej, pánc, paszta és pincérhiány!

Végre, rövid múlt! Én multa előttem el a pincér.

— Valami enni...  
— Igaz, kérem, imbiér, sonka, tej, h-mender, szardínia, pizzitang, tej, sonka, imbiér, sonka, tejsz...  
Hát hozzon, hozzon hát... talán hozzon egy pohár kávé! — habbal...  
— Igaz, kérem, de nincsen bab...  
— Hát akkor hozza föl...  
— Igaz, de nincsen föl...  
— Hát akkor hozza csakugy.

Igaz, kérem, de tessék majd elkészíteni a tejutalványt!

Körülbírtam már passzognak s szeretnék minél előbb tui lenni a kávé, de nem hoznak kényeret. Újabb fel ére multa megcsipettem a pincért:

— Egy darabka kényeret!  
— Előbb kérem a kényerutalványt!  
— Hja, igaz, kényerutalvány! Először a szobából s most már nyugodtan megiszom a kávé, azóval — megvacsorázom. Vacsora után kapucinert szótam inni, elővázok tehát egy újabb tejutalványt s megkapom a kapucinert. E-tékor egy üveg porosz kóvateret, amelyet megkapok — pezsgőutalvány ellenében.

A hangulat emelkedésében a jókedv tetőpontján s multan ép most jubileum negyvedezedik „alkalmatlanossá minősítésem”, el akarom hoztatni a palatát, hogy azt mondja! Most van az idő, be kell mutatni!

— Igaz, nagyságos ur — mondja a primás — de kérem a halászi — nota utalványt!

— Hja, csak szép a rendezettség, de ki lübenben szép az utalványrendszer. Végre hajnal-tájban füstölre kerül a sor.

— Egy kenyérrel az harminchat, meg ötven-kettő az nyolcvannyolc és két üveg egy vízzel, az is nyolcvan, összesen tizenegy hatvanhat, huszonhárom korona huszonkettő filler!

— Huszonhárom huszonkettő? Kérlek egy papírt és egy ceruzát! Szóval huszonhárom huszonkettő. Most fejből erre a papírra, így ut-most a szám, így ut, most tessék!

— Mi ez? — kérdezte a főpincér.

— Ez, ez — mondtam miközben szerényen már távozóban voltam — ez — sugtam vissza az ajtóhól — ez kérem az én találmányom, a — pénzhiány következtében bohóttam a pénzutalvány rendszerét.

(d'or.)

## Burián elintézte nek tekintti az Ancona ügyet.

Távirati tudósítás.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Bécs. Külügyminiszteriumunk ma adta át az Ancona ügyben az Unio nagykövetségnek válaszigjegyzőket Amerika második jegyzőkére. A válaszigjegyzék kifejti, hogy az emberiség szentesített parancsait tiszteljük s súlyt helyezünk az Unióval való jó viszonyunk fenntartására és saivélyesebbé tételére. Ep ezért a nézeteltérések kiküszöbölhetésére közli a jegyzék az Ancona ügyben lefolytatott vizsgálat eredményét.

November hetedikén délelőtti tizenegy óra negyven percek ószrevette a tengeralattjáró parancsnoka az Anconát. Háromezer méterre megközelítette és figyelmeztette, hogy álljon meg. A hajó nem engedelmesskedett es menekülni igyekezett. Közben mentőcsónakokat boosított le, a melyek a hajó sebes menetele következtében felborultak. Végre a hajó megállt. Több csónakot leboosítottak, melyek közül néhány vigyázatlanság folytán felborult. A parancsnok negyvenöt percet adott az utasok megmentésére, a szokottnál többet, látva az utasok nagy számát. A legénység

## IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

## Színházi műsor:

**Péntek:** Nagy Művész est teljesen új műsor, opera részletek, „Anyós szerelme” bohózat.

**Szombat:** „Herceg kisasszony” Lehár nagy operettje.

**Vasárnap:** „Gyimesi vadkirály” népszínmű.

— A színház hírei. „Szilveszteri nagy művész-estély.” Ma pénteken, az év utolsó estjén Nagy művész-estélyt tart a társulat, teljesen új és érdekes műsorral, melynek keretében aktuális kuplék, magánjelöltek, táncok fordulnak elő és az anyós szerelme kitérő bohózat. Az estét konferálja Hidvégi Ernő. Szombaton, új év napján két előadás lesz délután 3<sup>1/2</sup> órakor mérsékelt helyekkel: *Önagysága rubája* szenzációs ének-sjáték kerül színpadra, este pedig a *Hercegek kisasszony* Lehár nagyszabású operettje van műsoron, új betárolással először; a főszerepben Váradi Margit, Járai R., Barics, Járai S., Győző, Polgár S. stb. Vasárnap délután 3<sup>1/2</sup> órakor mérsékelt helyekkel: *Legénybucsu* páratlan sikert aratott operett kerül színpadra, este pedig a *Gyimesi vadkirály* kitűnő népszínmű, elsőrangú szereposztással.

\* Éjjel nem süttünk. (Virjáték szenzáció az Urániában.) A tegnapi irodalmi esemény után a színház ma egy vérbeli német bohózatot hoz színpadra, mely a maga eredeti ötleteivel és a szereplő személyek kitűnő játékaival, bizonyára itt is szenzációs sikert fog aratni. Arról szól a mese, hogy egy asszonyt egy kis szobájában két bérlet tart. Nappal egy pékség lakik benne, míg éjjel egy kisasszony pihen ki fáradalmait. Így azután dupla házba került a kis szoba. Ezzel csak betöltjük a zsemle sütést és már most a pék ur is ott-hon tartózkodik éjjel. — *Sadernan:* A róka-ut című világhírű regényének filmfelvételeit fogja legközelebb bemutatni az Uránia. Dacára az óriási költségeknek, a színház rendező helyének mellett tartja meg előadásait és hogy a közönségnek minden kényelmét biztosíthassa, a rendező helyének számosított jegyeit már a mai naptól kezdve a Hammerschlag-féle dohánytösdében árulja.

\* A forradalmi nász. Psylanderrel és Betty Nansennel az Apollóban Soha nagyobb érdeklődés nem előzött meg mozifilmet, mint amilyen „A forradalmi nász” premierje iránt mutatkozik. A pénteki előadásokra már alig kapni jegyet, oly tömegesen foglalták le előre a helyeket. Érthető a publikumnak ez az óriási érdeklődése, hiszen a Nordisk-film-társaság grandiózus ünnepségében a dán királyi színház három legkiválóbb tagja: Psylander, Betty Nansen és Johansen játssza a főszerepeket. A dráma rövidre fogott meséje a következő: A márki az angol tengeri hadsereg hadnagya, amikor a párizsi forradalom bűnt viszi, hazatér a ott sebtében megismerkedik szerelmével. A nász éjszakáján a forradalmárok betörnek házába és el akarják hűvelni, hogy őt, a kit leveretésekre rendelkez ki, kivégezzék. A márki csak azért könyörög, hogy az éjszakát feleségével töltsék. Megengedik neki. Am a márki retteg tőle, hogy mint fiatal ember, vért hullassa. Egy fiatal polgárhadnagyot kér meg, vállalja a szerepét, hadd meneküljön, s majd tisztázza tudja magát. A hadnagy rááll az akura, hiszen az asszony is könyörög neki. A márki menekül a az asszony házából oda akarja vetni magát a polgárhadnagy hadnagynak. De az visszautasítja a gondolatot is hogy a szerelméért tette ezt az asszonynak a másnap — kivégezteti magát. Pénteken az előadások 5 óráról egészen éjjelig tartanak kevés megszakítással.

\* Dódi karrierje új napján az Erzsébet mozgószínházban. A darab főszerepét az országghírű komikus Steinhardt Géza fővárosi művész játssza. Dódi egy igen léha pesti újférj. Siótokon nyaral feleségével, akinek ott egy kapitány nagyban udvarol, amiért Dódinak afféje is támad. Haza utaznak és egy sörgházban kap alkalmazást, amelynek tulajdonosa szintén hevesen udvarol Dódi feleségének. Bonyodalmak dolgok származnak ebből, de Dódinak sokat használ, mert hogy a dolgot

észre ne vegye, előlépteti őt főnöke irodafőnöké, amikor mindenkit kidob az irodából, később cégvezetővé, majd pedig társulajdonossá, a kapitány pedig, hogy az udvariasa felkötést ne keltsen, tartalékos altisztnek. Vasárnap „A Hebron leánya” 3 felvonásos dráma az orosz lennével harctérről és az „Oroszország titka” című 3 felvonásos dráma kerül bemutatásra. 4641

## Polgármester és körorvos harca.

(Ítélet egy kisvárosi perpatvarban. — A hátszegi hírlapi harc.)

Tudósított

Kolozsvár, december 30.

Hátszeg, rendezett tanácsú város polgármestere és egyik körorvosa, egymást többrendbeli rágalmazás vátségével vádolva, kerültek tegnap a kolozsvári kir. törvényszék elé. A fő tárgyaláson, mely a déli mezzakittással reggel nyolc órától este fél nyolcig tartott, egy óra óta húzódó és tipikusan kisvárosi harc nyert bírói elintéztet.

Még 1912-ben Hátszegen, Muzsnay Béla polgármester, állítása szerint magántermészetű okokból háziorvosának, Kőnczey Gerő dr. ottani körorvosnak járandóságait azzal fizette ki, hogy szolgáltatást többé nem kívánja igénybe venni. Az elbocsátással a polgármester és a körorvos között megkezdődött az engesztelhetetlen harc, mely kezdetben csak piszkálódásból állott, majd olyan sértések következtek, hogy Kőnczey dr. megbízottai utján lovagias elégtételt kért Muzsnay Bélától, akinek a magatartása folytán a lovagias eljárás egyoldali befejezést nyert.

A harcnak új fordulatot a körorvos azzal adott, hogy a hátszegi kaszinóban felvetette a kérdést, lehet-e a kaszinónak tagja, elnöke olyan ember, akinek elintézetlen ügye van. A kaszinó felelete az volt hogy a polgármesternek, mint elnökének bizalmat szavazott, ellenben dr. Kőnczey Gerőt értesítette, hogy a tagok sorából kiküszöbölte. A küzdelem erre a sajtóban folytatódott tovább, amennyiben a „Déva és Vidéke” c. lapban a körorvos a kaszinói határozatot bírósági tárggyá tette, a eikre a polgármester becsületben mélyen sértő nyilatkozatot tettett közzé, amire még egy nyilatkozat lett a felelet. A harcoló felek a hírlapi nyilatkozatokért kölcsönösen tették meg bűnvádi feljelentéseiket.

A perek folyamán történt, hogy a küzdelem izgalmainak hatása alatt dr. Kőnczey Gerő öngyilkossági kísérletet követett el, morfiomot ivott, de megmentették.

A kolozsvári kir. törvényszék főtárgyalásán a főmagánvádlók jogi képviselőiként dr. Kun Ernő és dr. Karpí Vilmos ügyvédek jelentek meg. Delelőtt folyamán Hátszeg társadalmának tenniként felvonult előkeledeget hallgatták ki és a bizonyítási eljárásal, melyben több tanvallomást is olvastak fel, kitént, hogy a körorvos a hírlapi nyilatkozatának csupán egy kitételével rágalmazott, amennyiben adatok nélkül, halomából állított a polgármesterrel egy kétes buza üzletet.

A bíróság délután meghallgatta a perbeszédeket és több mint két órai tanácskozás után, Bokor Károly elnök este fél nyolcra kihirdette az ítéletet. A törvényszék Muzsnay Béla polgármestert kétrendbeli és Kőnczey Gerő dr. körorvost egyrendbeli rágalmazás vátségében mondotta ki bűnösnek, de a büntetés alól a becsület védelméről szóló törvény 18. szakasza alapján felmentette a vádlottakat. Az ítélet jogerős.

## Bombázzuk a Lovcsent.

(Kétszázötvenezer menekült szerb Montenegróban.)

Tudósított

Cettinje—Bécs, december 30.

Cettinje. Hivatalos jelentés e hó 27-éről. Az ellenség heves ágyutüzet intézett a Tara folyó menti hadállásaink ellen. A Lovcsen fronton az osztrákok erődei és több hajóegységük ágyutüzet intézett Raskovagóra ellen. Állásainkat megtartottuk. Az ellenség tízenöt óra leforgása alatt mintegy kétezer lövést adott le nehéz ágyúkból s egyidejűleg heves gyalogsági támadást is intézett ellenünk. A támadást visszavertük.

A montenegrói sereg háromnegyed része harcra kész.

Bukarest. Cettinjéből jelentik az „Independance Roumaine”, hogy Montenegróban az egész polgári élet megszűnt. A hadseregnek háromnegyed része megsebesült. Cettinje, a montenegróiak fővárosa teljesen kihalt, amióta az udvar, a követségek és a konzulátusok elhagyták és Szkutariába költöztek. A montenegróiak bizalommal vannak országuk terepnehézségei iránt. A szerb menekültek száma körülbelül kétszázötvenezer ember. A Rigómezőről való menekülés után ezek árasztották el egész Montenegrót és Albániát, de nagyrészüket áldozatul esett az inségnek és a hegységek vadállatainak.

Sorsjáték a szerbek javára.

Genf. A Le Journal jelentik: A Banque Franco-Serbe nagyszabású lótekonny sorsjáték-akciót vett tervbe a hazájukat vesztett szerbek segélvezése céljára.

A tervek szerint ötven, vagy hatvan millió franknyi, kis névértékű sorsjegyet bocsátanak ki és ezek csak két nagyvereménvi húzáson játszanak. Párisban, Londonban, Péterváron, Rómában és az entente-államok egyéb nagy városaiban lesznek az aláíróhelyek.

A szerb hadsereg roncsa Albániában.

Berlin. A Wolf-ügynökség külön tudósítója jelentik Athénből: A szerb hadsereg romjai Elbasszanba és Szkutariába érkeztek. Egész létszámuk negyvenezer ember. Nincsen sem fűzfájuk, sem muníciójuk.

## LEGUJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor.

Zürich. Az Echo de Parisnak jelentik Londonból: A bolgárok közvetlenül Elbasszanig jutottak előre. Az ellenség célja a Pkumbi völgyön keresztül az Adriához eljutni.

Newyork. A kongresszus hatvan tagja állást foglal Wilson legutóbbi üzenete ellen.

Genf. A francia szociálista pártkongresszuson a bekeapártiak kisebbségben maradtak s emiatt javasataikat visszavonták.

London. A Timesnek jelentik Tokióból: A parlament legközelebbi ülésén a kormányt erősen meg fogják támadni, mert a szerződést, mely szerint Japán nem köt külön békét, aláírta, mielőtt az államtanácsot megkérdezte volna.

Bécs. Királyunk Stürggh gróf osztrák miniszterelnököt délelőtt hosszas kihallgatásos fogadta.

# Horthy Miklós cirkálója ellenséges vizeken.

(Hogy bombázta a „Novara” a meduai kikötőt. — Ujabb részletek. — Egy francia tengeralattjáró elsüllyesztése. — Szalay Péter hősi halála és temetése.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest, december 30.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Péter király hadseregének maradéka szánandó állapotban, rendetlen bandákba verődve a messze albán partok felé keresett menedéket. Az óriás, pusztító hegyek szakadékaiban a hennszülött törzsek puskásai leselkedtek rájuk, mint az üldözött vadakra, fönn a havas csúcsokon pedig a fehér halál tizedelte meg a fagyoskodó, éhező szerb csapatokat.

Olaszország az Adria tulsó partjáról egyetlen katonát sem küldött segítségükre, ellenben azzal akarta támogatni őket, hogy fegyvert, municiót és élelmet igért a szerb csapatoknak, hogy tovább vérezhessenek Itáliáért Albániában. Oly szép lett volna ez a terv — ha végrehajtását meg nem akadályozza az osztrák-magyar flotta.

Már december első napjaiban jelentések érkeztek arról, hogy Olaszországból jövet, több nagy gőzhajó és számos erősen megterhelt vitorlás igyekszik Albánia felé. Ezek a hajók december 4-én meg is érkeztek a san-giovanni-di-meduai kikötőbe.

Egyik új gyorscirkálónk, a „Novarra”, azt a parancsot kapta, hogy több torpedórombolóval és torpedónaszáddal semmisítse meg az albán kikötőben lévő olasz hajókat. A tenger gyengén hullámozott, az égbojtoszat felhős volt és ritka köd terjengett a víz fölött. A kis flottilla parancsnoka a magyar Horthy sorhajókapitány volt, aki a Novarát parancsnokolt. A legénység szinte rajong ezért a parancsnokért, akit vakon szokott követni az ellenséges ágyuk tüzeiben, vagy az aknákkal teleszórt vizeken is, mert jól tudja, hogy bátorsága mellett bölcsen körültekintő.

December ötödikén reggel 6 óra 30 perckor feltűnt a ködben a kis kikötőváros. Három nagy gőzhajó, öt vitorlás és nagyobb-számu kisebb járómű horgonyzott a kikötőben. A parancsnok az ellenséges hajók legénységének időt akarván adni arra, hogy gyors partraszállással megmenthesse az életét, ágyúival elsősorban a világítótoronyra és a kazánnyákra tüzelt. Füst- és porfelhő mutatta, hogy az a kevés gránát, amelyet a „Novara” kilőtt, elérte célját. Most megszólaltak a montenegrói ütegek is, azonban egyetlen ellenséges lövedék sem talált és csak a fölcsapódó vízoszlopok jelezték azt a helyet, ahova az ágyugolyók lecsaptak. A „Novara” erre néhány pompás célzású lövéssel hallgatásra bírta a parti ütegeket Nyilvánvaló, hogy egy pár teli találat szétrombolta ezeket. Az ágyuharc közben egy eltévedt gránát-szilánk megölte egy derék matrózunkat. O volt az egyetlen áldozata az eredményes vállalkozásnak. Az egyetlen áldozat, a meduai kikötő bombázásának hősi halottja, mint azt az Aradi Közlöny megírta, az aradi származású Szalay Péter volt.

Kévéssel hét óra előtt flottilánk megkezdte a kikötőben lévő ellenséges hajók bombázását és a megtígyelő tiszt egy óra múlva már jelenthette, hogy három nagy gőzös, öt nagy vitorlás és öt ahoner elsüllyedt. Valamennyi

lángba borult és a tenger fenekére merült. Egyik olasz gőzös, amely municióval volt megrakva, darabokban repült a levegőbe. A hajók roncsai elzárták a kikötő bejáratát. Egyik torpedónaszádunk a parion fölfedezett egy kábelkunyhót és egy rádióállomást, amelyeket azután szétrombolt.

Az időközben érkezett szikratávíró-jelentések tudatták, hogy az Adria egész déli részén nem mutatkozik ellenséges hajó és ezért a „Novara”, miután a kapott parancsot már amúgy is teljes sikerrel végrehajtotta, reggel 8 óra 20 perckor a flottilla élén elindult északi irányban. Négy órával később feltűnt a Bojana torkolatánál a „Warasdiner” nevű hadihajónk, amely ott harcban állott.

A torpedórombolók északnyugaton cirkáltak. Reggel 7 óra 45 perckor, egy szokatlan, világosan föl nem ismerhető tárgy tűnt föl a Bojanatorkolattól nem messze. Amikor közelebb jutottak hozzá, egy ellenséges U naszádot ismertek föl benne. A „Warasdiner” könnyű ágyúiból tüzelni kezdett rája, eltalálta és szétrombolta. Egy lövedékünk behatolt a tengeralattjáró torpedóüző-csővébe a fölrobantotta a benne lévő, még ki nem lött torpedót. Az U-naszád — a „Fresnel” nevű francia buvárhajó — gyorsan elsüllyedt. Legénysége csónakon egy homokszigetre menekült.

A „Warasdiner” főfegyverzett csónakon közeledett a franciákhoz. Szócsövön felszólították őket a megadásra, azonban a francia parancsnok elutasító közmozdulattal felelt. A parthoz közeledő csónakunkat puskatűzzel fogadták. A „Warasdiner” gránátjai, miután egy franciát megöltek, egyet pedig megsebesítettek, végre megtörték ellenállásukat a francia tengeralattjáró két tisztje és huszonnégy főtnyi legénysége meadta magát. Valamennyi könnyezett, amikor a „Warasdiner” fedélzetére vitték őket.

Most feltűnt a „Novara”. A francia parancsnok az izgalomtól végre szóhoz jutva, ezt mondotta:

— Azért küldtek ki, hogy ezt a hajót elpusztítsam és íme, én kerültem fogságba!

Tiszteletteljes részvét vette körül a legyőzött ellenséget. A következő nap a hazai kikötőben egyidőben temették el a két bátor tengerészt: a magyar Szalay Pétert és a franciát, akik most egymás mellett alusszák a hősök dicső örök álmát. A sirjuknál eldördült sortűz egyformán szólt az ellenségnek és a hontitársnak.

## Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az írásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

## Lukácsiu lelkész román képviselőjelölt.

(Agitáció a volt izgató ellen.)

Bukarest, december 30.

Tegnap este Galacon liberális népgyűlést tartottak, amelyen a galaci liberálisok (kormánypártiak) elnöke, Orleanu volt miniszter is részt vett. Orleanu fenntartás nélkül helyeselte a kormány politikáját, amelyet a lehetőségek szelleme irányít és amely Romániának még óriási előnyöket fog szerezni. Orleanu azután a harc-téri helyzettel foglalkozott, amely a központi hatalmakra nézve roppantul kedvező. Rámutatott beszédében arra, hogy ő mindig előre jelezte a központi hatalmak győzelmét. Ami Lukácsiu lelkész jelölését illeti, fejezte be szavait, az ellenfeleivel szemben megsemmisítő energiával kell küzdeni.

## A román-bolgár áruforgalom.

Bukarest. A Bulgárián át lebonyolítható teher-áruforgalomra való tekintettel a bolgár kormány képviselőjében a Romániával eszköz-lendő tárgyalások lefolytatására Caracacefi mérnök Bukarestbe érkezett. A tárgyalások már meg is kezdődtek.

A helyzet azonban az, hogy a Szalonikiben vesztendő 1000 vagon különböző Romániának szánt áru elszállítására sok tekintetben a görög kormánytól és az angoloktól is függ, akik ezidőszáig Szaloniki korlátlan urai. Cotteau román vasutigazgató már érintkezésbe is lépett a bukaresti görög és angol követekkel.

Caracacefi mérnök tegnap Budapestre utazott, ahonnan Bécsbe is elmegy, hogy a magyar és osztrák államvasutakkal is összeköttetésbe lépjen bizonyos kérdések megbeszélésére céljából.

Bukarestben azt hiszik, hogy a tárgyalások kedvező eredménnyel fognak végződni és Szalonikiben beraktározott ezer vagon árut lehetséges lesz az Occei-ar-oberstei vonalon Bazareigba szállítani.

## Mi lesz a románokkal Szerbia összetörése után?

Bukarest. A bukaresti lapok a Szófiában megjelenő „Mir” alábbi érdekes sorait reprodukálják:

„Szerbia összetörése után a románoknak új formát kellett találniok magatartásuk meghatározására. A bolgár mozgósítás után Marghiloman, a konzervatívpart főnöke, aki mindig ellensége volt az entente politikának, egy beszédében kijelentette, hogy Romániának a lehetőségek politikáját kell követnie. Ez a forma annyira tetszett, hogy még Bratianu miniszterelnök is magáévá tette. A román kormány hivatalos lapjai hasonló szellemben írnak. Világos és érthető tehát, hogy Románia olyan politikát fog követni, amelyet neki a körülmények diktálni fognak.”

## Sebeko titokzatos utazása.

Bukarest. A bukaresti lapok mai számai jelentik, hogy Sebeko december 27-én ismeretlen irányban elutazott Bukarestből.

## Karácsonyi ajándékok szállítása Románián át.

Bukarest. A román kormány az orosz kormány kérelmére megengedte 16 vagon, Oroszországból érkező és az osztrák-magyar monarchiában levő orosz hadifoglyoknak szánt karácsonyi ajándék keresetliszállítását. Tegnap 7 vagon érkezett a román-orosz határra, a melyet már továbbítottak Predeal felé.

## Forrongás Finnországban.

(Finn kereskedőknek nem kell orosz váltó. — Miért törölte el a cár a finnnek jogait?)

*Tudósítók.*

Zürich, december 30.

Egy semleges újságíró, aki most ért haza oroszországi utjáról, a következő érdekes cikket írta a Finnországban uralkodó állapotról:

A háború elején elvonták az orosz csapatokat Finnországból, ma azonban folyton újabb és újabb eszerek érkeznek az országba. Annak a hírnek, hogy Oroszország ezekkel a csapatösszevonásokkal Svédországot akarja fenyegetni, egyáltalán nincsen alapja, mert az orosz seregeknek egészen más feladatuk van Finnországban. Nemrégiben a pétervári kormány megíratta a szövetségesek sajtóorgániumában, hogy a finn kereskedők, akiket az orosz hadvezetőség fontos tanácskozára hívott össze Helsinkibe, lelkes kedvvel ígérték meg az orosz kormány támogatását. Ez a jelentés teljességgel ellenkezik a történetekkel, mert a valóság az, hogy azon a bizonyos tanácskozáson igen izgalmas jelenetek játszódtak le.

Rennenkamp az orosz kormány nevében a finn iparosoktól és gyárosoktól azt követelte, hogy azonnal kezdjenek az orosz hadgyminisztérium megrendeléseinek teljesítéséhez.

A megrendeléseket váltókkal fizetik, ami annyit jelent, hogy a finnek a szállított árukért egy fillért sem kapnak volna. A tanácskozáson olyan heves kifakadások hangzottak el az orosz sarnokság ellen, hogy Rennenkamp katonasággal csináltatott rendet és a viharos ülés tizennyolc finn kereskedő letartóztatásával végződött. Ezek után olyan nagy volt az elkeseredés Finnországban, hogy az oroszok jónak látták előtenni seregeikkel a forrongó országot és most ismét tüzzel-vassal dolgoznak az indulatok elnyomásán.

Oroszország gyűlölete Finnország iránt a barbárság tetemesen dűhe a kulturállammal szemben. Ott kezdődött, mikor az orosz-finn összeköttetés szorosabbá vált és az oroszok nem bírták megemésztetni a pompás kényelemmel berendezett finn vasutakat, a kis állam zavartalan pénzügyeit, kitűnő iskoláit, nagy jólétét és műveltségét. Az oroszok fölháborodva konstataálták, hogy ha náluk vasutat építenek, a kiadások rendszeren túllépik az előirányzott összeget. Finnországban pedig a költség mindig lényeges a megtakarítás és a vasut mégis jobb, mint az orosz.

A finn nemzet jogainak teljes eltörölését egy epizód okozta néhány évvel ezelőtt. A cár Helsinkiben tartózkodott és fontos iratokat küldött a postára, de a helsinkiesi postahivatal megtagadta azok továbbítását, mivel nem volt rajtuk finn bélyeg. A cárt ez az incidens annyira kibőszte a sodrából, hogy két nappal utána kiadta ukázát melyben a szerencsétlen ország összes jogait eltörölte.

## Varjassy Arpád a ravatalon.

(A kultúrpalota előcsarnokában. — A temetés előkészületei.)

*Az Aradi Közlöny tudósítójától.*

Arad, december 30.

A pompás palota márványfalu előcsarnokában pálmák, lobogó lángú gyertyák és tomba fekete gyászoló posztó között emelkedik Varjassy Arpád ravatala. A kultúrpalota magasba szárnyaló, kupolás csarnoka borul némán, hűvösen, gyászáron egy kihunyt emberélet fölött. A falak, amelyek a működni már megszűnt elme lelkes gondolatából születtek meg, a falak, amelyek közé az életet, a pezsgést, a szépet-jóért hevülést elsűnnek, vezetőnek ezek az örökre meghunyt tevékeny kezek vitték, a falak most bucsuznak gazdájuktól. A kultúrpalota első halottja, első gazdája és a nagyszemű épületnek, gyönyörű kulturintézménynek nem fizikai értelemben vett, hanem szellemi megalkotója, építője utolsó éjszakáját alussza örök álmra sárvult szemmel minden időkre szóló alkotása, gyermeke márványos keblén; utolsó éjszakáját a palota kupolája alatt, mielőtt elindulna a nagy útra az anyaföld keblében tévő örök pihenőre.

A nemes ivelésű előcsarnokban ravatalozták fel ma délután a hirtelen elhunyt igazgatót. Ott, ahol oly gyakran állt az élő Varjassy Arpád és az apa szeretetével, az alkotó büszkeségével, az ideális eszmék barcosának lobogó örömeivel nézte a villamos fény pazar áradatában hullámozó előkelő közönséget, amely betöltötte a palota tóber és aranycirádás termét, ott most az érekeperső párnáin pihen az alkotásban, munkában elfáradt, nemcsak külső tevékenységgel, hanem a szív véreinek minden cseppjével átérezett kulturharcokban megbénult férfi. Varjassy Arpád boltítestét érekepersőbe helyezve abból a szobából, ahol a halál légy kezével, gyöngéden véglegesített tegnap este szemén, kora délután átvitték a kultúrpalota előcsarnokában felállított ravatalra és a délutáni órákban már megindult a gyászolók zarándoklása a ravatalhoz. A főbejárathoz vezető lépcsőkre tekete szőnyeg fut föl. Az előcsarnok követ és gyászos posztó borítja. A kora délután töltes homálya leng be a kupolás előcsarnok széles ablakain, zöld bábérfák, bólogató pálmaágak ölelik körül a ravatalt, amelynek gyertyafénye sárgán hull arra a hideggé fagyott aratra, amelyről az élő jószágát, szeretőjét, melegejét elvitte a halál. De a szívekből, amelyekre Varjassy Arpád annyi esztendőn át árasztotta ezt a meleget, szeretetet, jósságot, ki nem törölheti ezt az emléket semmi.

Varjassy Arpád halálának híre, amely tegnap este csak a család, a rokonság és szűkebb baráti körben terjedt el, ma az Aradi Közlöny híradásából jutott el mindenková és mély megdöbbenést, őszinte részvétet, igaz gyászt keltett. Mindenki csak felkészült, a magyarságért, a kultúráért harcolni, nemese és szép eszmék szolgálatában hevülni látta; mindenki, aki valaha hozzáfordult, csak jósságot, tettekeszséget, segítő kezet, megértő szívet, szeretettel telt lelket talált nála. Tisztelet, barátság és ismerősei egymásután siettek már ma részvétük megnyilatkozását a fájdalommal vesztességtől lesújtott özvegy és a mély gyászba borult család előtt kifejezni.

A temetés időpontját a család pénteken, december 31-én délután 3 órára állapította meg. A végező tisztesség megadása a kultúrpalota

előcsarnokában megy végbe és a gyászszertartáson megjelennék mindazok a testületek, egyesületek és intézmények, amelyeknek az elhunyt tevékeny tagja, legtöbbször vezetője és lelkesítője volt. Arad város tanácsa ma délután rendkívüli ülésre jött össze, hogy a temetésen való részvétel és azzal kapcsolatos intézkedések felől határozzon. A tanács tagjai és összesége őszinte részvételnek adott kifejezést Varjassy Lajos polgármester előtt, aki meghatóttan fogadta fiúre elhunyt alkalmából a részvénytükhözátokat. A tanács ezután elhatározta, hogy Varjassy Arpád részére, az aradi közélet, kultúra és népnevelés terén kifejtett tevékenysége elismeréséül a felső temetőben díszsírhelyet ajánl fel. Külön gyászjelentésben is kifejezi gyászát Arad város tisztikara és törvényhatósági bizottsága. A temetésen pedig testületileg vesz részt a tanács. A város közönsége nevében a tanács megbízásából Kovács Vince kulturatanácsnok mond a temetésen gyászbeszédet és ugyanő emlékezik meg az Aradvidéki tanítóegyesület nevében az elhunytól. A törvényhatósági bizottság tagjai is a temetésen nagyszámban vesznek részt.

Arad város és a vármegye népoktatási intézményei nevében Kéhrer Károly tanfelügyelő vesz búcsút az elhunytól a szertartáson, a kultúrpalota igazgatóját a kultúrpalotai felügyelő bizottság nevében és a Kölcsey Egyesület elnökét az egyesület részéről Fényes Dezso, a Kölcsey Egyesület alelnöke bucsúztatja el. A tanfelügyelőség, a tanítótestületek, a Kölcsey Egyesület és minden testület, intézmény, amelynek az elhunyt tagja volt, részt vesz a temetésen kiküldöttjeivel. A testületek, egyesületek félháromkor a kultúrpalota előcsarnokában gyűlekeznek. A Kölcsey Egyesület választmányja az elnökséggel és a kultúrpalotai felügyelő bizottság tagjai a kultúrpalota könyvtáránál gyűlekeznek és vonulnak a ravatalhoz. A temetési szertartáson a szimbázi énekkar énekel gyászdalt. A szertartás tagjai az előcsarnok erkélyén helyezkednek el.

A halálesetről a család, Arad város, a Kölcsey Egyesület, az Aradvidéki tanítóegyesület és az Aradi Termény és Arutraktár, amelynek az elhunyt igazgatósági tagja volt, adott ki gyászjelentést. A gyász jeléül fekete lobogót tűztek ki a városházára, kultúrpalotára és Arad valamennyi népoktatási intézménynek épületére.

A városi tanács mai ülésében foglalkozott azokkal az intézkedésekkel, amelyeket Varjassy Arpád elhunyt a kultúrpalotában szükségesé tesz. A közművelődési intézet igazgatójának hivatalos iratait Varjassy Lajos polgármester zárta el, a kultúrpalotában elhelyezett gyűjtemények lezárásáról és ideiglenes lepecsételéséről pedig a tanács gondoskodik. A Kölcsey Egyesület január 5-én választmányi ülésében foglalkozik elnöke elhunytával, addig az egyesület ügyeit az elnökség vezető tovább.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

# Hevesebb a besszarábiai orosz offenzíva.

(Orosz készülődés a román határon. — Elégületlenség Pétervárott.)

*Távirati tudósítás.*

Csernovic—Bukarest—Bécs, dec. 30.

**Csernovic.** A besszarábiai fronton ma gyenge tűzerharc volt. A legutóbb megüszult támadásokban az oroszok több ezer embert vesztettek s rengeteg municiót pazaroltak. Egyetlenegy helyre egy óra alatt négyszáz lövedék esett. Állásaink ellen népfelkelők és cserkesz-osztályok rohamoztak. A rohamoszlopokban részint egész fiatal gyerkőcök, részint idős férfiak voltak.

**Oroszország Romániával határos része haditerület.**

**Bukarest.** Az Adeverul jelenti: Az oroszok az Odessza, Ungheui és Reni közötti területet hadszíntérnek nyilvánították, amelyen a kisanevi katonai parancsnokság engedélye nélkül senki sem telepedhetik le s onnan el nem utazhat. A

polgári hatóságok irattárait, a bankok letéteit Reniből Odesszába szállították el.

**Elégületlenség a дума elnapolása miatt.**

London. A Timesnak jelentik Pétervárról: A дума megnyitásának a monarchista pártzűlés reakcionárius megatartása miatt történt elhalasztása nagy elégtelenséget keltett.

**Mit terveznek a németek.**

Kopenhága. Az orosz katonai szakértők azon törnek a fejüket mi lesz a németek legközelebbi célja. Majdnem kivétel nélkül arra a következtetésre jutnak, hogy a német hadvezetés a közeljövőben a nyugati fronton tesz kísérleteket. Csak Menesikow véli a Nowoje Vremjában, hogy a németek legközelebb a keleti fronton készülnek döntő csapásra, a miért is az oroszoknak résen kell lenniük.

## Háborus élmények a segédszolgálatban.

(Az újságíró a krumpis-kerthben.)

*Az Aradi Közlöny tudósítójától.*

Arad, december 30.

A fronton innét, a garnizonokban is vannak érdekes háborus élmények. A harctérnek izgalmas hírei mellett bizonyára érdekesek a főhagyására a derűs epizódok, a melyek a segédszolgálatosok szűke társaságában esnek meg.

Belekerült — az előírás-ellenes sziv-működése révén — a segédszolgálatos népfelkelők közé, egy újságíró, az előkelőbb fővárosi napilapok egyikének belső munkatársa, egyébként aradi ember, aki az újságíráskodást is itt kezdte. Hogy történt, hogy nem, a segédszolgálatos újságírót nem osztották be valamelyik irodába, vagy kórház-parancsnoksághoz, hanem egy munkáscsapatba, a mely a budapesti katonai intézmények egyikének nyolcvan holdas kertjét kapálta, művelte.

És az újságíró nőtön-nővekvő lelkesedéssel ásott, kapált, ovekelt, nyozott, trágyázott, hordta a földet. Hogyan! Hát van ennél jobb kura az átészakozott idegekre! Természetesen, az ilyen munkában egészen összevegyült a többi munkáskatonával, s a révén származtak a derűs epizódok.

Egy nap megszólítja egy fiatal hadnagy:

— Eredj fiam, hozzá nekem a boltból tisztított cukrot. Savanyut hozzá.

Az újságíró tiszteleg, teljesíti a parancsot. A boltban kiszolgálják, s mikor az innas átadja a stanioli cukrot, a boltos odaad még hat darab savanyu cukrot.

— Tessék vitéz ur, a haszon.

A szabadkőzsé nem használ semmit; természetesen kell találni, hogy a katonának aladom dolgoz nem szabad hasznát venni!

A hol az újságíró civil-korában megszokta, hogy borraivalót adjon, a villamoson, egyebütt, ott a pénzt se akarják elvenni tőle, különösen a női kalandozók.

— Részellen, szokta mesélni az újságíró: — de mikor az elnyűtt ruhám és a fölvasztogodott tenyeremet látja, úgy se hiszi el, hogy én uri katona vagyok!

Lassanként azonban a századnál is megtudták, hogy ki a szorgalmas kertész. Hanem azért a sora meg nem változott. Hanem a mikor a többi munkások rühelődtek a munkától, vagy panaszkodtak, más beosztást kértek, azszal torkolták le őket:

— Mit jajgatnak? Látják, a... a legintelligensebb maguk között, mégis a legszivesebben végzi a munkát.

Valami aztán mégis véget vetett az újságíró különös beosztásának. A fővárosban valami nagy szabású esti ünnepséget tartottak, hadi jótékony célra. Művészek, művésznők, irók működtek közre az estélyen, s a rendezők közé bevonták az újságírókat is. A népfelkelő, akiről ebben a hírtörésben szó van, ez éjszakára frakkot és kesztyűt húzott és nagy buzgósággal vette ki a részét a rendezői munkából. A többiek között az a feladat jutott neki részül, hogy az est egyik vendégét, egy tábornokot, a művészeknek és művészeknek bemutatasson.

A tábornok történetesen abban a katonai keretben volt a legtöbb parancsnok, ahol az újságíró a maga sáros segédszolgálatát teljesítette. Az estélyen valahogy hírt kapta ezt a tábornok, aki különben egyike a legkiválóbb, legkedélyesebb katonatiszteknek.

Másnap megkérdezte az adjutánsától:

— Van nálunk egy ilyen nevű szerkesztő a segédszolgálatosok között?

— Van, a kertben dolgozik. Ide hívessam?

— Nem, majd magam megyek.

A tábornok lement a kertbe, ahol megismerte a övekelt népfelkelőben a tegnapi frakkos rendezőt.

— Maga az? Adjon isten, — mondja és kezét nyújt neki...

— Alázatosan jelentem, tábornok ur, nagyon sáros a kezem...

— Nem baj, a katonai munkától sáros... No nyújtsa csak ide.

Aztán diskurzus közben megkérdezte a parancsnok:

— Nem lenne kedve inkább irodába menni?

— Változatosságnak, nem bannám tábornok ur...

És az újságíró így a katonáknál is visszakértült az íróasztalhoz. Erre annál nagyobb szükség volt, mert addig is, valahányszor valami ne-

hezebb probléma merült föl az irodákba, mindig leszalajtottak a krumpis-kerthbe az újságíróért, „aki biztosan tudja.” És többnyire így is volt. Most legalább kénnél van, hogy a katonai kérdésekben a katonáknak mindjárt megadja a „szerkesztői tizeneteket.”

## Harmadik háborus esztendő.

Arad, december 30.

Azzal a bizalommal fordulunk az új év küszöbén az Aradi Közlöny előfizetőihez, amellyel harminc esztendőn át voltunk velük szemben. Soha sem csalódtunk és mindig megértésre találtunk. Most, hogy a harmadik háborus esztendőbe fordulunk be, nem kérünk mást, mint azt, hogy amint az Aradi Közlöny változatlanul az maradt irányában, tartalmasságában, közönsége szolgálatkészségében, előfizetőink is maradjanak változatlanok és bátorítsanak, buzdítsanak az elénk torló májdnem beláthatatlan nagy nehézségek közepette is azzal a lelkesedéssel, azzal a kitartással, amellyel segítettek megteremteni Magyarország legmagasabb szinten álló, legtekintélyesebb, legolvasottabb, legerőteljesebb vidéki politikai napilapját.

Nem akarunk Athénbe baglyot vinni, mert harminc év története sokkal elevenebben és közvetlenebbül él az Aradi Közlöny előfizetőinek és olvasóinak lelkében, semhogy egy szóval is másra kellene hivatkoznunk, mint arra az országsszerző elismeréssel találkozó zsurnalisztikai munkára, amely fogalommal tette az Aradi Közlönyt. Nemcsak Aradon és Aradmegyében, hanem mindenütt, ahol újságolvasó van, tudják, hogy a legnagyobb áldozattal, a legnagyobb gondal az Aradi Közlöny készült. Szerkesztőség és kiadóhivatal mindig a legjobbat, a legtartalmasabbat, a legfrissebbet, olvasóinak magas szellemi színvonalának megfelelően, a legmodernebbet nyújtották.

Az Aradi Közlöny közönsége a rettenetes háboru egyik pillanatában sem érezte, nem vette észre, hogy a lap szellemi és technikai előállítására az idők járásával együtt mennyire megnehezedett. Hadiérdekekből elzárta előlünk a telefont, de azért a világ minden táján lejátszódó esemény, minden érdekes momentuma a világháborunak, a politikai, a gazdasági és társadalmi életnek a legbővebb tudósításban, a legjobban felidőzve az Aradi Közlönyben volt olvasható. Ugy a fővárosi, mint a vidéki lapok a háboru első órájában kénytelenek voltak terjedelmüket korlátozni. A papír, a festék, az olaj, a munkabérek óriási áremelkedése következtében kisebbek lettek a lapok és magasabbak lettek az előfizetési árak. Az Aradi Közlöny megmaradt a nagy terjedelmű, változatos tartalmu, értesüléseit a legelső és legmegbízhatóbb forrásból merítő, anyagát irodalmi formákban feldolgozó lapnak. Nem emeljük lapunk előfizetési árát, mert nem akarjuk ezzel is súlyosítani a közönségre minden oldalról nehezedő terheket. Azzal is szolgálni akarjuk közönségünk ér-

dekeit, hogy az áremelkedések konzekvenciáit, amíg bírjuk, magunk viseljük és nem hárítjuk át a közönségre. Hogy meddig bírjuk, az a jövő titka, de most új évre meghozunk minden áldozatot és maradunk a régiék, akik voltunk harminc esztendő óta nemcsak a lap iránya, hanem a lap előfizetési árának dolgában is.

## H I R E K. LEGUJABB.

Érkezett éjjel 3 órakor.

**Chiasso.** A durazzói osztrák-magyar és bolgár konzulok a koloniatagjaival ma ideérkeztek. Az osztrák-magyar érdekek albániai védelemét a görög ügyvivő vette át.

**London.** A munkásvezéreket sürögösen összehívták az ujoncozás kérdésének megbeszélésére. A munkások ujoncozó bizottságának ülésén nemzeti konferencia egybehívását kívánták. A kabinet kijelentette, hogy a besorozottak hatvan százaléka alkalmatlan, husz százalékat más irányban foglalkoztatják.

**Krisztiania.** A svéd kormány a tiszteknek, katonáknak, haditudósítókat beleértve, eltiltja a hadviselő államokban való tartózkodást.

**Berlin.** A Lokalanzeigernek jelentik Athénból: A Valonában partraszállított olasz csapatok száma nem több a huszonnyolcezerenél. Entente körök szerint az angol-francia hadsereg Kalkidikénél 900 ágyu felett rendelkezik. Görögország integritását mindkét harcoló fél biztosította.

**Bukarest.** Egy román szikratévirat szerint az Albániában partra szállt olasz csapatok érintkezésbe jutottak a szerb csapatokkal. A szerb és olasz vezérkarok együttesen foglalkoznak mátkolni.

**Genf.** Egy lausanne-i lapjelentés szerint Péter király egy torpedónaszád fedélzetén tartózkodik.

**Genf.** Kormánypárti görög lapok előkészítik a közvéleményt a bolgároknek görög területre való bevonulására. A németek és bolgárok támadása Szaloniki ellen küszöbön áll. Ezek el vannak tökéltve arra, hogy az entente csapatokat a tengerbe szorítsák.

**Páris.** Hervé Guistávet, a Guerre Sociale szerkesztőjét a szociálista pártból kizárták.

**Milano.** A Corrierének jelentik Szalonikiból: Itt legalább egy hónapig nem várnak támadást. A francia repülők meggyőződtek arról, hogy a bolgárok állandó jellegű nagyobb erődítési munkálatokkal foglalkoznak a határ mentén.

**Milano.** A Secolonak jelentik Párisból: Briand miniszterelnök erőfeszítéseket tesz, hogy állandó, vagy időszaki jellegű diplomáciai haditanácsot állítson össze a szövetségesek képviselőiből a haditanács mintájára. Anglia a tervet ellenzi.

**London.** A Daily Chronicle parlamenti tudósítója írja: Asquith a jövő hét szerdáján az alsóházban a kormány nevében nyilatkozatot fog tenni politikájáról. A tudósító a nős és nőtlen férfiak közti megkülönböztetést oktan-

nak nevezi. Az a nézete, hogy Asquith ígérete nem köti a kabinettet. Véleménye az, hogy csak közös lépések vannak maguk után közös felelősséget.

Megnyitják a tőzsdét.

(A magánforgalom szabályozása.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest, december 30.

Az utóbbi napokban híre járt annak, hogy a budapesti áru- és értéktőzsdét meg fogják nyitni. A nagyfontosságú ügyben, amely hivatalosan háborús kereskedelmi életünket új irányba terelni, fővárosi tudósítónk kérdést intézett Fleissig Sándorhoz, a Magyar Bank tőzsdeigazgatójához, aki a következő felvilágosításokat adta:

— Minden igyekezetünk odairányul, hogy a budapesti és bécsi tőzsde, a lehetőség szerint, egyidőben nyíljon meg. Ez valószínűleg már a legközelebbi napokban, alkalmasint január első felében, meg fog történni. Az elvi megbeszélés már megtörtént az érdekeltek között.

A tőzsde egyelőre nem veszi fel a békeidők teljes forgalmát, a forgalom tehát valószínűleg csak azokra a cikkekre fog korlátozódni, amelyek a magánforgalomban szerepeltek. A megnyitás egyik célja éppen az, hogy a magánforgalmat rendes kerékvágásba tereljük, ami az üzlethöz felekre nézve nagy előnyt jelent.

Az árak minimalizálása nem fog megtörténni, mert erre a mai viszonyok között semmi szükség sincs. A hangulatot nagyon kedvezőnek találom.

— **Rajcu Sebő a városi törvényhatóság tagja.** Arad város igazolóválasztmánya legutóbb tartott ülésén, a városi virilis jogokról lemondottak helyére tizennégy legtöbb adófizető, köztük Rajcu Sebőt, a Viktória takarékpénztár vezérigazgatóját igazolta. Rajcut, aki a vármegyei törvényhatóságnak is tagja, Varjassy Lajos polgármester felszólította vajjon melyik jogával óhajt élni. Ma érkezett meg Rajcu válasza, amelyben kijelenti, hogy a legnagyobb örömmel foglal helyet Arad város törvényhatóságában, mert az a törekvése, hogy szülő városának, a köznek, erejéhez mérten hasznára lehessen.

— **Iparhatósági biztosok választása.** Az aradi rendőrkapitányi hivatal és az aradi járási főszolgabírói hivatal, mint iparhatóságok mellett 1916-ik év folyamán működő iparhatósági megbízottak megválasztásának határidejéül 1916. évi január hó 8 napjának d. e. 10 óráját a rendőrkapitányi hivatal iparügyi osztályába tüzte ki s arra az önálló iparosokat és kereskedőket a választás megejtése céljából meghívja.

— **Temetés.** Ma délután temették őszinte, nagy részvét mellett özvegy Fleischer Vilmosné, Dömén Jozsefát. A temetés délután két órakor volt az Erzsébet körút 13. számú ház előtt. A gyászszertartás után Vágvolgyi Lajos dr. főrabbi megaszárnnyalásu szép beszédet mondott, ezután megindult a nagy gyászmenet az izraelita temető felé, ahol a korán elhunyt urasszony holttestét örök nyugalomra helyezték.

— **Istentisztelet.** Az ág. hitv. ev. templomban az 6-év esti istentisztelet dec. 31-én, délután öt órakor veszi kezdetét.

— **Pestőművész orosz fogoly az aradi várban.** A karácsonyi éjszort kis képkészítések között Aradon egy idegen nevű piktor három vámsza is föltűnt. Valamelyik ártot kiskutában volt látható hárs, kőszepességű festmény, azonban gyorsan bevonták a képet, mert attól tartottak, hogy diplomáciai bonyodalom keletkezik belőle. A képek piktorja ugyanis orosz fogoly és az aradi várban tanyázik már hónapok óta. A neve: Voldanov Iván. Azt mondja, hogy békeidőben állandóan Moszkvában él és kizárólag portré-festéssel foglalkozik; tájképeket csak direkt megrendelésre szokott készíteni és állítólag igen jól fizetik. Nehogy kifojdja a gyakorlatból, a várban is festgetni kezdett. Előbb csak egészen apró vázlatokat készített, mert azt hitte, hogy „nagyobb léleksztű munkára” — mint a művészek szokták mondani — nem lesz ideje. Ugy gondolta, hogy őt is becsatják valamelyik munkás csoportba követ hordani, vagy lisztet cipelni. Nálunk azonban tombol a humanizmus és a moszkvai piktor nem került a munkások közé, hanem meghagyta az esetjét, a palettája mellett. Erre aztán nagy lendülettel látott a munkához. Festményeit több érdeklődő körben értékesítette, most pedig ezek közül három áljutott a vár ódon sáncára és aradi polgárok vásárolták meg husz-negyven koronáért. A három közül az egyik egészen gyönyörű. Egy sápadt képi bolyg a sötétben me-reng és olyan arckifejezést ölt, mintha azt mondaná:

— Nem tudják kérem, mikor lesz vége a háborúnak?

A második kép tele van napettéssel, mint ha nem Moszkva, hanem Nápoly fia festette volna. A tengerparton egy arató asszony vállára vetett kasszával, nézi a kék, nagyon kék vizet és az azon nyúlógó életet. A harmadik vászon színei is ugyancsak kiabálnak, mint társai. De ez már isgatöbb alkotás. Kerevefen pihen egy földellen testű asszony és körülötte a vágvak piros rózsái virítanak. Hogy honnét szerzi a művész a modelljeit, az örök rejtély marad. De ha nem képzeletbeli modellekről pingál, hanem élő lényekről, akkor igazán nem utolsó élvezet fogolynak lenni az aradi várban.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi Patronázs egyesületi menhely karácsonytárára adományokat küldtek: Zerkovitz Rudolfné, Berger és Guttman cég, Kéllényi és Strasser, Náder Gyula, Ernvei, Kenyich Zsigmond, Fehér Gyula, Steinitzer N., Aradmegyei takarékpénztár, Péterffy Rózsa, Német Jánosné, Minorita rendház, Weiss Mór, Bing Ede, Aradi ált. takarékpénztár, Viktória takarékpénztár, Aradi ipar és népbank, Nemes Géza, Kovács N., Igaz Sándor, Aradi keresk. bank, Aradi központi takarékpénztár, Arad-Csánádi gazd. takarékpénztár, özv. Vangyel Sándorné, Magyar-Francia bizt. társ. Moldován Rémusz, Pöhm János, Linoleum, Cipő tőzsde, Grallert, Pick Ernő, Hegedűs Gyuláné, Lengyel testvérek, Scherhág Ernő, Geller J. Deutsch testvérek, Illies Luluka, Bittenbinder Konrád, Libraria „Concordia”, Meer Mór és fia, Rosenberg Arnold, Braun N., Klein Miksáné, Labdás Péter, Hungária bizt. társ., Székelyné, Gallikné, Káli Ferenc, Sztolajkovics Milán, Várkövi János, Sándorné, Maidtné, Wohlbout I. Kopp Jenő, Lőcs Rózsáné, Weiss Hugó és még számosan. Mindezen nemes adományokért hálás köszönetet mond az aradi patronázs egyesület.

— **Koszorúmegváltás.** Rosenberg Arnoldné 20 koronát, Schwartz Zeiga 10 koronát adományoztak, néhai Fleischer Josefa ravatalára szánt koszorú megváltásáért a Weitzer János-utcai szükséggyógyintézet részére, mely összegért hálás köszönetét fejezi ki a vezetőség.

— Hadiasszonyok, orosz foglyok és a karácsony. A radnai járás egyik kis községében történt, hogy december 26-án elhalt egy asszony. A helyi szokások szerint a közönség liataltsága este összegyűlt a halottas háznál, hogy kártyázás mellett reggelig virasszanak a halott mellett. Vasárnap lévén, a hadi vig özvegyek, kapva az alkalmon, találkát adtak a halottas házhoz az M. M. cégnél lévő orosz foglyoknak, mit azok a legnagyobb készséggel el is fogadtak, s hogy nagyobb legyen az animatio a hadi özvegyek este felé elítévedtek a koresmába is, hol a bevonult férjeiket helyettesítve egy pár liter pálinkát bekebelezzenek, hogy annál vigabban dalolva induljanak a találkára. Nem is sokat kellett várniok, az oroszok a legnagyobb pontossággal eleget tettek a maghívásnak. Ott azonban nem sokára szeszől elkábítva — duhajkodni kezdtek, mire a házi gazda elküldött egy fiút a szomszédságban lakó erdőőrért, hogy a tombolonuszkákat lakásukra kísérsje el. Ezek azonban meg neszelték a dolgot s az erdőőr nélkül visszatérő fiura rávetették magukat, kit egy nagy késsel össze-vissza vagdosztak, s talán meg is ölik, ha a nagy jajgatásra a szobából segítségére nem jönnek a virrasztók. Később megjött az erdőőr is, ki a muszkákat vasraverve elvitta lakásukra, a virrasztók pedig — megijedve — az éj sötétségében szétozoltak, csak a hadi özvegyek áldozata volt kénytelen a temetést idegen ágyból végig hallgatni.

— Mesél a barátom. Minden itthon maradt alkalmatlan férfiaknak (ha szabad magunkat egyáltalában férfiaknak nevezni?) bizonyos, hogy van egy katona barátja a háborúban, aki ha haza tér, nagy önti magából a háborús élményeit, mint a csapra ütött hordó a bort. Nekem is van egy ilyen barátom és a kávéházban pikkelő mellett szokta rémes históriáit olyan hévvel előadni, hogy én előbb-utóbb arra a következtetésre jutok, hogy valóban kár az embernek idehaza a nyomorék adót — nem fizetni, ha a dícsőség, a hőstettek oly könnyen születnek, noha a barátom minden beszéltéhez hozzá szokta tenni, hogy például hősi halált halt az nehezebb. Ma azt mondta el a barátom, hogy miként mentek át egy folyón. Az úgy történt, hogy 24 ember beállt a vízbe. Aztán négykézláb helyezkedtek el és a század egyik emberről a másikra ugrott át, amíg valamennyien a túlsó parton voltak.

— No és mi történt a 24 emberrel? — kérdeztem barátomat.

Zavartan válaszolta:

— Ezt nem mondák el nekem...

Ezek után nem nehéz eldönteni, hogy a barátomat is áthosta-e a 24 katona, vagy sem?

— A kis papokat nem szabad levetkőztetni. A lelkészek tudvalevőleg nem hadkötelesek, s csak tábori lelkészi szolgálatra oszthatók be. A háború alatt lefolytatott sorozásokon a papok kivételes bánásmódban részesülnek. A miniszteri rendeletek ugyanis megengedik a lelkészeknek, hogy a szemléken ne vetkőzzenek le; a sorozó bizottságnak meg kell elégedni azzal, ha a pap kijelenti: nincs semmi testi hibám, — vagy pedig: két ujj hiányzik a bal-lábamról stb. stb. Aradhoz közel, ahol papnevelő intézet van, kinos fölőnést keltett az egyik sorozó-bizottságnak az az intézkedése, hogy a kis papokat sorra pörén állította a mérleg alá. A közgazdasági bizottság vezetője panaszzal fordult emiatt a honvédelmi miniszterhez, aki sürgős leiratot intézett a bizottsághoz és arra figyelmeztette, hogy a jövőben tartózkodni hasonló szabályellenes cselekedettől. Nemesak a lelkészek kérhetik ki maguknak — mondja a leirat — hogy pörén állítsák a sorozó bizottság elé, hanem bármely hadköteles megkívánhatja, hogy az illető szabályai betartassanak a sorozásánál. Mindenkinek jogában van azt kérni, hogy spanyol fal mögött sorozzák. — Eryébként megengedjük, hogy Fonetesku ezredorvos, aki Aradon néhány hónappal ezelőtt a 43–50 éves hadköteleseket sorozta, tényleg spanyol fal mögé vonja az

öreg ujoncot, ha behatóbb vizsgálatnak kellett őt alávetni.

— Köszönet. Szép ünnepség közepette töltötték el a vaggongyári kórház sebesült és beteg hősei a karácsonyt, köszönhetően ezt főleg öz. Csillag Lajosné és Mairovitz Emilné orvasszonyoknak, kiknek lankadhatatlan fáradsággal és határt nem ismerő áldozatkészséggel sikerült az ünnepet minden várakozást felülmúló fényre juttatni, a mihez természetbeni, pénzbeli adományaikkal és közreműködésükkel még hozzájárultak: Az ipartestületi tartalék kórház uzsonna adakozói, Nachtnébel Ödön Mairovitz Emilné utján, Tenner László, Hegedüs Gyula, Spitz nővérek, Fischer Simon 20 korona, egy jószívű adakozó 10 korona, Ehrenvald Vilmosné Radna 5 korona, Fenyves Károlyné 4 korona, Krausz Paulin, öz. Csillag Lajosné, öz. Assaál Adólné, Reich József, Schvarecz Hermanné, Réthi Dezsőné, Leipniker Adél, Varga Andrásné, Schmidt József örmester, Citrom Mór, Szende Lajosné, öz. Wittenberger Izidorné sütemény, szivar, cigaretta és karácsonyfa díszekkel járultak hozzá. Novezeteknek hálás köszönetet mond Gyöngyösi Sándorné, a kórház főápolónője, tolmácsolva az ápolottnak szívből fakadó, mélyvérséges háláját.

— Vasuti összeköttetés Szabadka és Belgrád között. Szabadkáról jelentik: A szabadka—belgrádi, illetve a Berlin—Bécs—Budapest—Belgrád közti vonatok menetrendje már teljesen kész s azt ki is osztották a forgalmi személynének. A rendszer gyors- és személyvonatok valószínűleg január 1-én indulnak Belgrádig. A napokban a Máv. vontatási főfelügyelősége részéről bizottság vizsgálta meg a helyreállított zimonyi hidat és megtette az utolsó intézkedéseket a forgalom megindítására. Egyelőre még nehéz lesz Szerbiába utazni, mert a katonai parancsnokságtól kell hozzá igazolványt szereznii. A forgalom megindítását azonban nemsokára nyomon követi az igazolvány-kényszer megszüntetése is.

— Újabb rekvirálások és bejelentések. A kormány — mint azt a *„Magyar Nemzet”* lap közli — több rendeletet bocsátott ki kivételes törvény alapján, amelyek a gazdasági hadviselés érdekében szolgálnak. Az egyik rendelet intézkedik a teljesen, vagy tuloyomó részben olomból álló tárgyak bejelentése felől, a másik a hajtóerő, villamosgépek és készülékek, a harmadik pedig a pamut- és pamutfonalkészletek bejelentéséről és a pamut feldolgozásának korlátozásáról rendelkezik. A utóbbi rendelet kapcsán intézkedés történt a gyapju-alsőrúha készletek bejelentéséről is, ugyszintén a pamutárak forgalombahozataláról. Egy másik rendelet módosítja a nvers és kéz marha- és lóhőrkért követelhető maximális árakat, végül a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy azok az iparosok és kereskedők, akik hadiellőkre szolgáló fém tárgyakat előállítanak, vagy azokkal kereskednek, a raktáron lévő készletük egy harmadát kötelesek beszolgáltatni. Ezenkívül a szállodás, vendéglős, kávészár, ugyszintén a sütő- és cukrászipar körébe tartozó vállalatok, továbbá azok a vállalatok, melyek ételket és italokat szolgáltatnak ki, tartoznak különböző rezekekből, illetve nikkelből készült edényekkel és egyéb felszerelésekkel felét beszolgáltatni a fémközpontnak. A rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

— Koszorumegváltás. Kovács Vince aradvárosi kulturális osos, mint az Aradvilégi Tanítóegyesület elnöke által néhai Varjassy Árpád kir. tanácsos, nyug. kir. tanfelügyelő ravatalára szánt koszoru megváltása címén küldött 30, azaz harminc koronát a háborúban elesett tanítók özvegyei és árvái alapja javára átvettém. Kehrér Károly s. k. kir. tanfelügyelő

— Fischer áruháza felhívja az uri vevőközönség b. figyelmét az Andrassy-téren (Lőcs palotában) lévő különlegességi fiókjára, ahol a legfinomabb parfüm különlegességek, finom bőr ridikülők és érzények, divatos broschák és finom játékszerek nagy választékban kaphatók.

— Üzleti könyvek, u. m. strazzák, tévkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 193

— Felhívás. Aradi Takaré- és Segély-Egylet, mint szövetkezet 1916-ik évben a 35 évtársulatot nyitja meg. Ki egy törzshetért hetenkint 50 fillért fizet hat év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből a megfelelő haszonban részesül. Egy könyvre több részvényt is lehet jegyezni. A múlt évben egy törzshetért 174 koronát fizetünk ki. Beiratkozni lehet délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig. Az Aradi Takaré- és Segély-Egylet, mint szövetkezet Petőfi-utca 1. szám. 4928

— Gyermek kocsik, gyermek székek, játékok árak a legolcsóbbtól a legfinomabbig, valamint elegáns női táskák, utazó készletek, pénztárcák, manikűr és tésü garnitúrák, illatszerek és más ajándék tárgyak, katonai felszerelések, stb. rendkívüli nagy választékban, Hegedüs Gyula cégnél, Arad Andrassy-tér 16. szám. 4567

— Underwood-gépiró és tyorsíró szaktiskola Zitter és Hollós írógépvállalatánál Aradon, főpostával szemben. 4697

— Felhívjuk a helybeli és vidéki román közönség b. figyelmét arra, hogy a román karácsonyra dus választékban vannak szép gyermekjátékok és ajándéktárgyak Fischer Simon nagyáruházában, Szabadság-tér 12.

— Teveször swätterek, nadragok, takarók, Jäger, seivem és papír alsó ruhák, szőrme harisnyák és kesztyűk s minden félélteli felszerelések, gummi kabátok, elegáns kalapok, nyakkendők, teherzemük stb. nagy választékban és legolcsóbban „Chio” uri divat üzletében, Arad, Andrassy-tér 15. 5654

— Gyermek-kocsik, gyermek-székek és kis Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

— Tombolatárgyak nagy választékban 20 fillértől 50 koronáig darabja csakis Fischer Simon nagyáruházában a Szabadság-téren.

— Divatos névjegyek Kerpelnél. 193

## „Ostromállapot Budapestén.”

(Orosz hazugságok — rólunk. — A *Newoje Vremja* cikke.)

Zürich, tudósítás.

Berlin, december 30.

A „*Newoje Vremja*” december 17-iki számában a következőket írja: „A magyar parlamentben Szerényi ur, a kormánypárt tagja szóba hozta a Bulgária, Törökország és a központi hatalmak között kötendő gazdasági meg egyezést. A magyar kormánypárt szónoka a Németországgal való gazdasági egyesülést ajánlotta, kijelentette azonban, hogy ez az egyesülés Magyarország függetlenségének fenntartásával kell, hogy történjék. A német kis államokat is a függetlenségük fenntartásával való kezegetetés vitte az egyesülésbe, amelynek megtörténtével a függetlenségük nyomtalanul eltűnt. A magyar hazafiak megkísérik megakadályozni azt, hogy a német áramlat magával sodorja Magyarországot. De Magyarország népe a Hohenzollernnek és Habsburgok szolgálatában kimerítette életéről és eláldozott, azt a lehetőséget, hogy maga elé önálló élet tűzhessen ki és azt elérhesse. A magyar nép porosz eszmék eszközévé válik, mint egykor a német kis államok, melyek nemzeti helyzetüket nem szilárdították meg idejében a porosz áramlattal szemben.

December 11-én Budapestén nagy tüntetés volt a béke mellett. Egy küldöttség átnyújtott a képviselőház elnökének egy petíciót tizezer aláírással és azzal a követeléssel, hogy Magyarország kössön külön békét. E tüntetés jelentőségét eléggé jelezzük azzal, ha emlékeztetünk arra, hogy Budapestén ostromállapot van. A kérvény aláírói kitűzték magukat a könyörtelen üldözés veszedelmének.

Pénteken és szombaton

271

# Forradalmi nász Psylanderrel az Apollo-ban.

Mégis akadt Magyarország fővárosában több mint tízezer ember, aki a közeleliséget a személyi biztonság felé helyezte. A magyar kormány, miután a berlini kabinet titkjaiból fordult, igen egyszerűen felelt a nép kíváncsiságára. Hirdetményt tett közzé, melyben a lántolás megismétlődése esetén fegyveres erő alkalmazásával fenyegetődnek. A magyar nép illetékes parlamenti képviselői által függetlenséget követel. A magyar kormány, mely a népet leigázza, az országot a porosz király vasallusává teszi. A magyar nép szeme külföldet követel és a magyar kormány a követelésre azzal válaszol, hogy represszáliakkal és fegyveres erő alkalmazásával fenyegetődnek.\*

A „Nowoje Wremja”, amely valamikor, még nem is olyan régen a görög orosz nemzeti aspirációk kúrtját tulta teli táddal, ma már szerényebb hurokat pengtet és beéri azzal, hogy a különbékéről, budapesti béketüntetésekéről és egyéb jókról fantáziál. Szegény Nowoje Wremja.

Felsős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

## NYILTÉR.\*

Limbeck János és fia első m. kir. szab. ércporsó gyára és temetés rendező vállalata.

## NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1915. évi december 31-én:

B) Bárlat.

B) Bárlat.

Szilveszteri nagy művészestély.

Kezdet 8 óra fél 8 órakor.

## A KATONÁKNAK

a harcúren

## EGYETLEN

## SZÓRAKOZÁSUK

a téli hónapokban

## AZ ARADI KÖZLÖNY

díjazása.

Helybeli és vidéki

kiskereskedők,  
kantinosok,  
placi árusok

és más

## viszontelárusítók

sz. figyelmébe ajánlom, hogy

noteszek, különböző színű mappalevélpapírok, fényes és matt katonai, valamint Crom- és uj-évi levelező lapok, páros és virágos aranyozott levelező lapok, olcsó háborus imakönyvek, cigarettahüvelyek, cigaretta-papírok, írónok, elemi isk. irkák, 100—100-as levélpapírok, vajcsomagoló papírok, író tollak,

tömeglevélpapírok, mindenféle csomagolópapírok, makulatura, tábori dobozok és ládikák, stb. papírnagykereskedésben állandóan nagy mennyiségben és igen olcsó árakon kaphatók. Vidéki megrendelések is pontosan intéztetnek el.

## Kerpel Izsó

papírnagykereskedése

Aradon, Andrassy-tér 20.

Telefon 385, szám.

2821

Özv. esejthei Varjassy Árpádné szül. Laehnitt Róza és dr. Nagy Orbánné szül. esejthei Varjassy Szeréna fájdalomtelt szívvel tudatják a forrón szeretett férj és felejtethetlen jó atyának

## csejthei Varjassy Árpád

kir. tanácsos, Aradvármegye és Arad sz. kir. város nyug. tanfelügyelője, Arad sz. kir. város közmívelődési intézetének igazgatója és Arad sz. kir. várostörvényhatósági bizottsági tagjának

f. hó 29-én esti 8 órakor, érdeműs életének 51-ik a boldog házasságának 15-ik évében hirtelen történt gyászos elhunytát.

A meghaldogult hűt tetemét f. hó 31-én délután 3 órakor fognak a közmívelődési palota előcsarnokában a római kath. anyaszentegyház szertartásai szerint be-szenteltetni a helybeli felsőtemetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Az engedélytő szent-mise-áldozat 1916. évi január hó 5-én d. e. 10 órakor fog az aradi főt. Mórta-atyák templomában az elhunyt lelki üdvéért bemutatattatni.

Felejtethetlen emléket mindenkor kegyelettel őrizzük meg!

Arad, 1915. december hó 30 án.

Özv. esejthei Varjassy Józsefné szül. Leukó Kics Maria, anyja. Dr. Nagy Orbán, veje. esejthei Varjassy Lajos, esejthei Varjassy Ilona, esejthei Varjassy Dezső, testvérei. esejthei Varjassy Dezsőné szül. Gorova Ilona. Dr. gáva: Gaál Jenő, sógora és sógora. Dr. gáva: Gaál Jenőné szül. Varjassy Lenke, Varjassy Margit, Varjassy Lajos, unokatestvérei. Dr. Varjassy Lajos és neje szül. Lukács Maria, Varjassy Brzsebet s férje Dr. Jegeri Karoly, Varjassy József, Varjassy Mariska, Varjassy Lili, unokatesse és unokahuga. 121

\* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

## Sudermann:

## Rókaút — Katzensteg.

# Apró hirdetések

## Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a száma szerint számítható.  
Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.  
Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vésnek fel.

### LEVELEZÉS.

#### Remény L.

megadartása megmagyarázhatatlan előttem. De legyen bár mint, enged meg, hogy az év fordulóján megköszönjem azon időt, amikor még boldog és megelégedett voltam. 5116

### ALKALMAZÁST KERES.

#### Ügyes szobaleány

ajánlkozik azonnali belépésre bejáró szobaleánynak. Cím a kiadóhivatalban. 5119

### ALKALMAZÁST NYER.

#### Megbízható

leány vagy fiú tanoncnak felvétetik rőfösületben. Cím a kiadóhivatalban. 5117

#### Irodistanót

keresünk jó írással azonnali belépésre. Ajánlatokat „Szorgalmas” jelleg alatt a kiadóba kéretnék. 5118

#### Egy

jobb családból való leány gyermekek mellé keresetnek. Németül tudó előnyben részesül. Luttwák József Asztalos Sándor-u. 8. 5121

#### Kenyérkihordót

felvessz a Dózsa-kenyérgyár. 5116

#### Deutsches Fräulein

wird zu grosseren Kindern gesucht. Näheres in der Administration. 5108

#### Azonnali belépésre keresünk

egy munkafelügyelőt erdőüzletünkhöz és egy raktárnokot a fátelapra. Fizetés: lakás, tűzifa, világítás és 160 korona havonta. Román nyelv tudása okvetlen megkívántatik. Ajánlatok: Milkó Vilmos és Fial erdőkezelősége, Körös-bánya címre küldendők. 5102

#### Házmesteri állás.

Alkalmazást nyer egy józan, családost, hadmentes géplakatos, kinek fűtő vizsgája is van, mint házmester, nagy előkelő bérpaltában. Javalmazás: szabad lakás, fűtés, világítás, megfelelő fizetés és a házmesteri rendes járandóság. Cím e lap kiadóhivatala. Jelentkezések hétfőn és pénteken d. e. 9 órákor. 5088

#### Azonnali belépésre

keresnek egy mindenre főzőnőt és egy német gyermek leányt, Erzsébet-utca 15. I. emelet. 5077

#### Korcsok

egy jó házból való fiút tanoncnak vegyeskereskedésben, azonnali belépésre. Weiszberger, Máriaradnán. 5088

#### Ügyes napszabó

felvétetik Neumann M. ruhatelepén, Arad. 5108

### LAKÁST KERESNEK.

#### Egy szoba, konyha

és hozzátartozó mellékhelyiséggel, január 15-re kerestetik. Ajánlatok a kiadóba kéretnék. 5105

### KIADÓ LAKÁS.

#### Egy

elegánsan butorozott különbejárattal szoba előszobával vagy konyha használattal, esetleg ezek nélkül is jutányos árté azonnal kiadó, Kossuth-u. 48. 5120

#### Elegáns butorozott

első emeleti utcai szoba az Erzsébet királyné-körut 13. sz. alatt (külön bejárattal) január 15-étől kiadó. Bővebbet Krausz Paulin könyvkereskedésében. 241

#### Egy szép utcai

és egy kis udvari szoba, konyha, éléskemra, azonnal vagy február 1-re kiadó igen olcsón. Bővebbet Varjassy Lajos-utca 186. 5122

#### 2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

### VÉTEL ÉS ELADÁS.

Reclam naptárak 1916. évre nagy választékban jutányos áron kaphatók Pichler Sándor könyvnyomda, papir- és írószerkereskedésében Szabadság-tér 1. Telefon 890. sz. 781

#### Élő és vágott baromfi

ételmiszter, csemege, gyümölcs, friss libaszir, dessert dió állandóan kapható Andrassy-tér 8. sz. delikates üzletben. 5095

#### Hódmezőesi

tőgazdaságban termelt élőhalat, pontyot klg-ként 3 és 4 korona árban, pénz előleges beküldése ellenében, szállít Havas Jakab, Honfő Telefon szám 8. 4749

#### „Geoha”

patent cipőszáma szabályozható, párja 3 koronaért kapható a Cipőfőzdesében Andrassy-ut 22. szám. 3405

#### Újévi ajándékok:

levélpapírok, festőkészletek, albumok, íróaljakatok stb. stb. képes könyvek, ifjúsági iratok kaphatók Pichler Sándornál, Szabadság-tér 1. Telefon 308. 781

### KÜLÖNFÉLE

#### Elegáns névjegyet készít

Pichler Sándor könyvnyomdája, papir- és írószerkereskedése Szabadság-tér 1. Telefon 808. 781

#### Feltűnést keltő,

szabadalmazott reklám újdonság aradi kihasználási joga eladó. Ezer korona tiszta jövedelem szereshető két hét alatt, mely kereset, továbbá fáradság nélkül, minden évben megismételhető. Díjtalan bemutatás naponta d. u. 2-4-ig. Csakis oly agilis urak jelentkezenek, kik aradi ismerettséggel és 700 korona készpénzzel rendelkeznek. Cím a kiadóhivatalban. 5112

#### Váro termek,

kör-termek, megfigyelő állomások fertőtlenítésére legatmasabb Carbol-savas mosó szappant ajánl Dr. Földes és Hehs páros szapon és vegyszeti gyára Arad. Kilonkint 4 koronaért. 12

#### Cognac,

#### Likörök,

#### Szlivorium,

#### Törkölypálinka,

## Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkarakartár,

Lloyd-palota. 369

## Költözködők

## figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez 481

## Kalmár József

villanyszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz.

242. Telefonszám 242.

## Uraságok és kereskedő

## urak figyelmébe!

Ajánlok egy nagymennyiségű raktáron levő árut. Amíg a készlet tart a következő olcsó árban számítom nagyobb vételknél:

|                                                                          |           |
|--------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 500 drb meleg téli vattás kabát darabja                                  | Kor. 15.— |
| 500 drb meleg téli nadrág, darabja                                       | Kor. 6.—  |
| 1000 drb meleg téli trikó ing, darabja                                   | Kor. 4.—  |
| 1000 drb meleg téli trikó nadrág, darabja                                | Kor. 4.—  |
| 300 drb meleg brites nadrág, darabja                                     | Kor. 10.— |
| 150 pár meleg posztó harisnya, párja                                     | Kor. 4.—  |
| 500 pár erős munkás bakkanas patkóval és szeges talppal, párja           | Kor. 25.— |
| Munkások és hadifoglyok részére 1000 darab kzmisz-ing és lábravaló párja | Kor. 5-50 |

Ne mulassza el senki ezen alkalmi vételt, mert később ezen ártért nem lesz kapható 4973

## Herzfeld Gyula

ruhakereskedőnél  
Arad, Asztalos Sándor-u.

## Kristály

# petroleum

## literenként

46

## fillér

## Hubert József

Arad, Szabadság-tér.

Telefon 262. sz.

825—1916. g. sz.

### Árlejtsési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1916. évben szükséges áruváru szállítása iránt folyó évi január hó 8-án d. e. 10 órákor árlejtsést tart.

Az árlejtsésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Bánatpénssül leteendő 100 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az írásbeli ajánlatok lezárta az árlejts megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénznek a városi pénztárnál törént befizetését igazoló letétjegy mellékkelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtsési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtsést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1916. évi december hó 27-én tartott üléséből.

A gazdasági széke.

## Mai naptól kezdve

# olcsóbb lett

a sertés hus,

szalonna,

háj, zsir

és az újévi Ünnepre egész fiatal bős-pe-csenye malachus is kapható maximális áron alul.

Szives pártfogást kér

## Krámer Sándor

Ferenc-tér 6. (Brunhuber ház.)

Prima minőségű  
vöröshagyma  
"étburgonya,  
valamint  
szeszburgonya  
bármely mennyiségben jutányos  
áron kapható  
Stenner János, Arad  
Szabadság-tér 10.  
és Barca-Kozsnyó 815. sz. alatt.

Braun N. A.  
festékraktára  
Arad, Bercs Beni-tér 7.  
1011  
Ajánl  
petroleumot  
literenként 48 fillérért.

## Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermekük-  
nek átlátó, kellemes illű, mindig friss:

Hajós-féle

## Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.  
Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

## Fagydaganganatok

elmulasztására, fagy-  
vizketegség biztos  
megszüntetésére leg-  
jobb szer a „Frigin”.

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna

## Hajfestő

Egy pár perc alatt bármely haját  
vagy bajuszt a legszébb állandó  
fekete színre lehet festeni, anél-  
kül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen”. Ára 2 korona.

## Szörvestő-Dephlor.

E kímélő, a maga nemében párat-  
lan szarrel minden alkalmatlan  
szőrt aron, nyakon vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül  
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szer-  
hatók a készítőnél

Hajós Arpád gyógyszer-  
tárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapítva 1888. évben az Aradmegyei Kórház székére.

## Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-  
próált

kettős fűtőkályhák  
és kettős fűstcsövekkel  
érhető el.

Megállapítottam ugyanis, hogy ezen  
kályhák és fűstcsövek használatá-  
nál a fűtőanyag fele megtakarítható.

## Patent

Kettős fűstcsövek állandóan rak-  
táron vannak és igen olcsók. —  
2. sz. (kis szobára) 8 korona.  
3. sz. 9 korona. 6. sz. 20 korona.  
Egyedül

## Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott  
szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó unak, Arad.

A kettős „Patent” fűstcső igen  
jó, mert kevés fűvel sok meleget  
ad Mindenkinek ajánlhatom. Tisz-  
lettel Rozsnyai József.

Patent kutszivattyúk.

Patent borszivattyúk.

Patent tűzfecskendők.

# RADÓ GYULA

női divat áruháza ARAD.

# NAGY ÚJÉVI OCCASSIO

Női felöltők  
Diva-kabátok  
Plüss- és Caracul-felöltők  
Perzsia- és Sealski-kabátok

Kosztümök  
Leányfelöltők  
Bundák  
Szőrmegarnitúrák

BLUSOK — PONGYOLÁK

Leszállított szabott árak!

Telefon 238.